Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Nr. 13. Warszawa, dnia 14 sierpnia 1933 r. **Rok XVI.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł. **Cena egzemplarza 1 zł.**

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. **Nr. 80-400** „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu", zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn."

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.
Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Daniłowiczowska Nr. 1. Telef. 696-87.

TREŚĆ:

I.

Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

4 sierpnia Nr. 60 Rok 1933

Poz. 450. Rozporządzenie Ministra Skarbu wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 14 lipca 1933 r. w sprawie zmiany w statucie (ustawie) Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy.

Poz 451. Oświadczenie Rządowe z dnia 8 lipca 1933 r. w sprawie złożenia dokumentów ratyfikacyjnych konwencji o wystawach międzynarodowych i protokółu podpisania, podpisanych w Paryżu dnia 22 listopada 1928 r.

Poz. 452. Oświadczenie Rządowe z dnia 8 lipca 1933 r. w sprawie złożenia przez Holandję dokumentu ratyfikacyjnego konwencji o ujednostajnieniu niektórych prawideł, dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, podpisanej w Warszawie dnia 12 października 1929 r.

Poz. 453. Oświadczenie Rządowe z dnia 8 lipca 1933 r. w sprawie zawiadomienia Rządu Holenderskiego o rozciągnięciu na Indje Holenderskie międzynarodowej konwencji, dotyczącej statystyk gospodarczych oraz protokółu, podpisanych w Genewie dnia 14 grudnia 1928 r.

Poz. 454. **Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 maja 1933 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa.**

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 27, poz. 226) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 18 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 226), oraz wynikających z rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P Nr. 33, poz. 314), z dnia 21 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 480) i z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 573),

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 maja 1933 r. (poz. 454.)

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443), postanawiam co następuje:

Postanowienia wstępne.

Art. 1.

Rozporządzenie niniejsze normuje sprawy:

a) nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych,

b) badania mięsa dla celów wpuszczenia do obrotu,

c) sprowadzania mięsa z zagranicy.

Mięso wpuszczone do obrotu podlega badaniom i nadzorowi normowanemu na podstawie innych przepisów ustawowych, a w szczególności, o ile chodzi o sprawy ochrony zdrowia ludzi, na podstawie przepisów o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku.

Art. 2.

W rozumieniu rozporządzenia niniejszego:

a) wyrażenie „mięso“ oznacza wszystkie części zwierząt ciepłokrwistych przeznaczone do spożycia;

b) wyrażenie „ubój“ oznacza zabicie w celu spożycia;

c) wyrażenie „ubój z konieczności“ oznacza ubój zwierzęcia, gdy zachodzi:

 1) konieczność natychmiastowego zabicia wskutek nieszczęśliwego wypadku,

 2) obawa, że zwierzę przed przybyciem lekarza weterynaryjnego lub oglądacza mogłoby paść, albo że mięso zwierzęcia wskutek pogorszenia się jego stanu zdrowia mogłoby znacznie stracić na wartości;

d) wyrażenie „własne gospodarstwo domowe“ nie oznacza gospodarstwa domowego koszar, szpitali, schronisk i przytułków, zakładów wychowawczych, pensjonatów, więzień, jadłodajni, hoteli, domów zajezdnych (oberży) i t. p. zakładów publicznych, jak również własnych gospodarstw domowych rzeźników, masarzy, osób handlujących mięsem, zarządzających jadłodajniami, restauratorów i oberżystów (szynkarzy).

Rozdział I

Badanie zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju.

Art. 3.

Bydło rogate, świnie, owce, kozy i zwierzęta jednokopytowe, których mięso ma być spożyte, podlegają urzędowemu badaniu przed ubojem i po uboju. Świnie należy poddać urzędowemu badaniu również co do włośni.

Art. 4.

Urzędowemu badaniu przed ubojem nie podlegają zwierzęta zabijane z konieczności (art. 2 pkt. c).

Art. 5.

Nie podlegają urzędowemu badaniu przed ubojem i po uboju zwierzęta rzeźne, jeżeli zachodzą równocześnie trzy następujące warunki:

a) zwierzęta są przeznaczone do spożycia we własnem gospodarstwie domowem,

b) ubój odbywa się w miejscowości, w której nie obowiązuje przymus uboju w rzeźniach publicznych,

i c) zwierzęta nie wykazują objawów chorób lub zmian nastręczających wątpliwość co do zdatności mięsa do spożycia.

Art. 6.

Wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) może dla całego podległego mu obszaru lub jego części zarządzić na czas trwania niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych urzędowe badanie zwierząt przeznaczonych do spożycia we własnem gospodarstwie domowem.

Art. 7.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może dla obszaru całego Państwa lub jego części wprowadzić obowiązek urzędowego badania również innych rodzajów zwierząt niewymienionych w art. 3 oraz urzędowe badanie co do włośni — dzików, a także świń, poddawanych ubojowi w celu spożycia we własnem gospodarstwie domowem.

Art. 8.

O ile rozporządzenie niniejsze nie postanawia inaczej, urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wykonywają lekarze weterynaryjni, wyznaczeni w myśl przepisów art. 9 przez gminy lub powiatowe związki komunalne. W osiedlach o liczbie ludności mniejszej niż dziesięć tysięcy, urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa może być powierzone również w zakresie ustalonym rozporządzeniem wykonawczem, innym osobom (oglądaczom), które wykażą odpowiednie uzdolnienie.

W zakresie czynności, o których mowa w ustępie poprzednim, lekarze weterynaryjni i oglądacze podlegają, bez ujmy dla swojej służbowej zależności od właściwych związków komunalnych, nadzorowi władz państwowych.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Opieki Społecznej zakazywać powierzania oglądaczom urzędowego badania mięsa w poszczególnych osiedlach z ludnością mniejszą niż dziesięć tysięcy mieszkańców, o ile zachodzą potrzeby eksportowe mięsa i jego przetworów.

Art. 9.

Wyznaczanie lekarzy weterynaryjnych i oglądaczy do urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa należy:

a) w gminach miejskich o liczbie ludności ponad dziesięć tysięcy oraz w tych gminach, które utrzymują rzeźnie publiczne, do tych gmin,

b) w pozostałych gminach — do powiatowych związków komunalnych, które określają terytorjalną właściwość wyznaczonych organów badania, ustalając obwody urzędowego badania.

W rzeźniach, zarządzanych przez władze wojskowe i dostarczających mięso wyłącznie na potrzeby wojska, lekarzy weterynaryjnych do urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa ustanawiają właściwe władze wojskowe.

Art. 10.

Poza wypadkami przewidzianemi w art. 4 i art. 5 nie wolno dokonywać uboju zwierzęcia przed urzędowem jego zbadaniem i zezwoleniem na ubój.

Lekarz weterynaryjny winien zezwolić na ubój, jeżeli stan zdrowia zwierzęcia nie daje powodu do zakazania uboju z mocy przepisów obowiązujących o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Oglądacz jest powołany do udzielania zezwoleń na ubój i do oceny mięsa w zakresie, ustalonym w rozporządzeniu, wydanem na podstawie art. 21 pkt. c).

Art. 11.

W razie stwierdzenia zaraźliwej choroby zwierzęcej lub podejrzenia o nią, należy postępować według obowiązujących przepisów o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych i w szczególności, gdy chodzi o chorobę, podlegającą obowiązkowi zgłaszania, obowiązek ten natychmiast spełnić.

Art. 12.

Przed wykonaniem urzędowego badania po uboju nie wolno usuwać ze zwierzęcia żadnych jego części.

Art. 13.

Zależnie od wyniku urzędowego badania rozróżnia się i osobno znakuje:

a) „mięso zdatne" do spożycia, które pochodzi ze zwierząt zdrowych lub wykazujących tylko nieznaczne zmiany, nie mające żadnego wpływu na obniżenie wartości mięsa pod względem zdrowotnym i odżywczym;

b) „mięso mniej wartościowe", które pod względem zdrowotnym jest zdatne do spożycia, lecz wskutek objawów lub zmian, ujawnionych przy badaniu, obniżone jest w swej wartości użytkowej lub odżywczej;

c) „mięso warunkowo zdatne", które wskutek ujawnionych chorób lub zmian ze względów zdrowotnych może być dopuszczone do spożycia dopiero po zastosowaniu odpowiednich zabiegów;

d) „mięso niezdatne", które wskutek ujawnionych zmian lub chorób, nie może być dopuszczone do spożycia.

Art. 14.

Mięso uznane za niezdatne winno być nieszkodliwie usunięte w sposób określony w rozporządzeniu wykonawczem.

Art. 15.

Jeżeli w miejscu uboju mięso zostało urzędowo zbadane i oznakowane tylko przez oglądacza, to po wprowadzeniu (wwiezieniu) go do miejscowowości, posiadających rzeźnie publiczne, w których urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny, może być na zarządzenie właściwej władzy państwowej lub samorządowej poddane ponownemu urzędowemu badaniu przez lekarza weterynaryjnego.

Jeżeli w miejscu uboju mięso zostało urzędowo zbadane i oznakowane przez lekarza weterynaryjnego, to po wprowadzeniu go do miejscowości, posiadających rzeźnie publiczne, w których urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny, może być na zarządzenie władzy, wymienionej w ustępie poprzednim, tylko poddane sprawdzeniu, czy zostało istotnie zbadane i oznakowane przez lekarza weterynaryjnego i uznane przez niego za zdatne do spożycia, oraz czy nie zachodzi rozkład gnilny mięsa.

Art. 16.

Posiadacz, niezadowolony z wyniku urzędowego badania przez oglądacza, uprawniony jest żądać sprawdzenia badania przez wyznaczonego dla obwodu (gminy) lekarza weterynaryjnego. Żądanie sprawdzenia badania winno być zgłoszone oglądaczowi niezwłocznie po stwierdzeniu wyniku badania.

Posiadacz, niezadowolony z wyniku sprawdzenia badania lub z wyniku badania dokonanego przez wyznaczonego dla obwodu (gminy) lekarza weterynaryjnego, może żądać ponownego badania przez właściwego powiatowego lub innego państwowego lekarza weterynaryjnego wyznaczonego przez wojewodę. Żądanie ponownego badania posiadacz winien zgłosić lekarzowi weterynaryjnemu niezwłocznie po dokonaniu i wyrażeniu przez tegoż wyniku badania.

Wynik ponownego badania jest ostateczny i posiadacza obowiązuje bezwzględnie.

Koszty sprawdzania urzędowego badania lub ponownego urzędowego badania, dokonywanego na żądanie posiadacza, ponoszą:

a) jeżeli sprawdzenie badania lub ponowne badanie potwierdziło wynik badania lub sprawdzenia zakwestjonowanego — posiadacz,

b) w przeciwnym wypadku—gmina lub powiatowy związek komunalny, który lekarza weterynaryjnego względnie oglądacza wyznaczył.

Przepisy szczegółowe, potrzebne do wykonania artykułu niniejszego, wyda Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia.

Art. 17.

Władza nadzorcza może z urzędu zarządzić sprawdzenie przez państwowego lekarza weterynaryjnego badań dokonanych przez organa urzędowego badania i w związku z tem zmienić ustalone przez te organa wyniki badań

Posiadaczowi zwierzęcia lub mięsa służy wówczas prawo odwołania się do władzy bezpośrednio wyższej. Prawo to posiadaczowi nie służy, jeżeli zmiana wyniku urzędowego badania została dokonana przez wojewódzkiego lekarza weterynaryjnego.

Odwołanie winno być wniesione na ręce państwowego lekarza weterynaryjnego, który sprawdzenia dokonał, natychmiast, a najpóźniej w ciągu 24 godzin, po zakomunikowaniu posiadaczowi wyniku sprawdzenia.

Art. 18.

Poza przypadkami przewidzianemi w art. 15, 16 i 17 mięso urzędowo zbadane i oznakowane nie podlega ponownemu urzędowemu badaniu.

Art. 19.

Koszty, związane z przeprowadzeniem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju, jak również sprawdzania badania, wymienionego w art. 15, ust. 2, ponoszą właściwe gminy lub powiatowe związki komunalne, wyznaczające lekarzy weterynaryjnych i oglądaczy; na pokrycie tych kosztów służy im prawo pobierania opłat od posiadaczy zwierząt poddanych urzędowemu badaniu.

Opłaty za sprawdzanie badania (art. 15 ust. 2) nie mogą przekraczać 25% opłat, pobieranych

za badanie mięsa ze zwierząt, poddanych ubojowi w miejscowej rzeźni.

Uchwały w przedmiocie opłat powyższych wymagają zatwierdzenia właściwej władzy nadzorczej.

Wpływy z tych opłat mogą być użytkowane jedynie na pokrycie wydatków, związanych z przeprowadzeniem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju.

Art. 20.

Gminy miejskie, posiadające ponad dziesięć tysięcy mieszkańców, oraz gminy, utrzymujące własne rzeźnie, obowiązane są posiadać urządzenia do sprzedaży mięsa mniej wartościowego.

Art. 21.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia określi:

a) sposób tworzenia obwodów urzędowego badania,
b) sposób zgłaszania zwierząt do urzędowego badania,
c) sposób uczenia i egzaminowania oglądaczy oraz ich zakres działania,
d) sposób urzędowego badania, oceny, znakowania i dalszego postępowania z mięsem po urzędowem zbadaniu w celu wpuszczenia go do obrotu oraz warunki wpuszczenia do obrotu mięsa mniej wartościowego i warunkowo zdatnego,
e) postępowanie z mięsem zwierząt jednokopytowych i innych zwierząt poddanych obowiązkowi urzędowego badania na podstawie art. 7.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określa sposób rejestrowania i zestawienia wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa.

Rozdział II.

Badania mięsa wprowadzanego (przywożonego) z zagranicy.

Art. 22.

Mięso wprowadzane (przywożone) z zagranicy musi być zaopatrzone w świadectwa miejsca pochodzenia, zawierające również wiadomości o stanie zaraźliwych chorób zwierzęcych, i podlega urzędowemu badaniu przez lekarzy weterynaryjnych.

Stacje wejściowe i stacje badania zostaną wyznaczone przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 23.

Mięso świeże bydła rogatego nie może być wprowadzane (przywożone) z zagranicy w częściach mniejszych od ćwierci, mięso świń, cieląt, owiec i kóz — w częściach mniejszych od połów.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określi, które z narządów wewnętrznych mają być dostarczone do urzędowego badania w naturalnem połączeniu z innemi częściami mięsa.

Art. 24.

Wprowadzanie z zagranicy mięsa zwierząt jednokopytowych i mięsa psów, jako też wszelkich konserw mięsnych i wyrobów z mięsa siekanego lub rozdrobnionego, jest zakazane.

Art. 25.

Wprowadzanie z zagranicy mięsa bez urzędowego badania może być dozwolone pod warunkiem zastosowania zabiegów uniemożliwiających jego spożycie.

Art. 26.

Mięso wprowadzone z zagranicy uznane za niezdatne, warunkowo zdatne, lub mniej wartościowe, podlega zniszczeniu, o ile posiadacz nie spowoduje natychmiastowego cofnięcia takiego mięsa zagranicę.

Art. 27.

Przeprowadzanie urzędowego badania mięsa wprowadzanego z zagranicy należy do władz państwowych.

Przy urzędowem badaniu mięsa wprowadzanego z zagranicy należy postępować według zasad obowiązujących przy urzędowem badaniu mięsa krajowego.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i z Ministrem Skarbu, określi sposób wykonania powyższego postanowienia artykułu niniejszego oraz całe postępowanie władz administracyjnych, związane z urzędowem badaniem mięsa wprowadzanego z zagranicy.

Art. 28

Za badanie mięsa wprowadzonego z zagranicy będą od posiadaczy mięsa pobierane opłaty.

Wysokość tych opłat określi rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 29.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych mocen jest w drodze rozporządzenia:

a) zastosować przepisy artykułów 22 i 23 do zwierzyny i drobiu wprowadzanych z zagranicy;

b) zezwalać na wyjątki od przepisów artykułów 23 i 24 oraz stosować ulgi co do mięsa wprowadzanego w małym ruchu granicznym lub przeznaczonego do spożycia w podróży;

c) ograniczyć lub zakazać przywozu mięsa z zagranicy w razie niebezpieczeństwa przyniesienia w ten sposób zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Rozdział III.

Władze i postępowanie.

Art. 30.

Nadzór nad wykonywaniem badania zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju sprawują przy pomocy państwowych lekarzy weterynaryjnych starostowie i wojewodowie (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) we właściwym każdej z tych władz zakresie działania.

O ile postępowanie władz administracyjnych nie jest określone przez rozporządzenie niniejsze lub rozporządzenia na jego podstawie wydane, stosować należy obowiązujące przepisy ogólne o postępowaniu władz administracyjnych.

Rozdział IV.

Postanowienia karne.

Art. 31.

Karzę aresztu do sześciu miesięcy oraz grzywny do pięciu tysięcy złotych lub jednej z tych kar ulega:

1) kto znakuje mięso, nie będąc do tego uprawniony, lub kto, będąc uprawniony do znakowania mięsa, umyślnie umieszcza na niem znaki niewłaściwe,

2) kto znaki na mięsie fałszuje,

3) kto świadomie ofiaruje na sprzedaż lub sprzedaje mięso fałszywie lub niewłaściwie oznakowane albo też mięso, z którego znaki zostały usunięte,

4) kto świadomie wprowadza w obrót mięso uznane za niezdatne lub przeciwdziała zarządzeniom zmierzającym do unieszkodliwienia i usunięcia takiego mięsa.

5) kto świadomie wprowadza w obrót mięso warunkowo zdatne niepoddane zabiegom, mającym na celu umożliwienia spożycia, lub kto przeciwdziała unieszkodliwieniu takiego mięsa,

6) kto świadomie przeciwdziała zakazom, wynikającym z art. 24, lub kto wbrew tym zakazom wprowadza w obrót przywiezione z zagranicy mięso zwierząt jednokopytowych i psów, jak również wszelkie konserwy mięsne i wyroby z mięsa siekanego lub rozdrobnionego.

7) kto świadomie wprowadza w obrót, jako środek spożywczy, mięso z zagranicy, którego przywóz został dozwolony bez urzędowego badania pod warunkiem zastosowania zabiegów uniemożliwiających spożycie.

Jeżeli przestępstw wymienionych w punktach 3), 4), 5), 6) i 7) dopuszczono się z niedbalstwa, sprawca ulegnie karze grzywny do pięciuset złotych lub aresztu do jednego miesiąca.

Art. 32.

Karze grzywny do pięciuset złotych lub aresztu do jednego miesiąca ulega:

1) kto wykonał ubój zwierzęcia bez poddania go urzędowemu badaniu przed ubojem i uzyskania zezwolenia na ubój,

2) kto wprowadza w obrót mięso bez uprzedniego urzędowego zbadania i oznakowania albo sprawdzenia badania (art. 15 ust. 2) lub mięso zwierząt zabitych z konieczności bez uprzedniego urzędowego zbadania po uboju i oznakowaniu, albo kto wprowadza w obrót mięso, którego przywóz z zagranicy został zakazany z powodu niebezpieczeństwa przyniesienia zaraźliwych chorób zwierzęcych,

3) kto przekracza rozporządzenia wydane na podstawie art. 21 punkty d) i e), dotyczące wpuszczania do obrotu mięsa mniej wartościowego i warunkowo zdatnego, jak również postępowania z mięsem zwierząt jednokopytowych i innych poddanych obowiązkowi urzędowego badania na podstawie art. 7, albo też kto przekracza postanowienia art. 22 i art. 23, dotyczące mięsa wprowadzonego z zagranicy.

Art. 33.

W wypadkach, przewidzianych w art. 31 punkty 4), 5), 6) i 7) oraz w ustępie ostatnim tegoż artykułu, należy obok kary orzec konfiskatę mięsa.

Konfiskatę orzec należy choćby ściganie karne z jakichkolwiek powodów było niewykonalne.

Orzeczenie o konfiskacie niepołączone z wyrokiem wydaje sąd właściwy do orzekania o karze; orzeczenie to może być zaskarżone.

W wypadkach, przewidzianych w art. 31 punkty 1), 2) i 3) oraz w art. 32, władza orzekająca może okok kary orzec konfiskatę mięsa.

Art. 34.

Mięso, podlegające konfiskacie, może władza administracyjna tymczasowo zająć i, o ile nie ma być w myśl obowiązujących przepisów zniszczone, może je z ważnych powodów sprzedać. Za ważne powody należy w szczególności uznać obawę zepsucia się mięsa.

Art. 35.

Współwina (podżeganie i pomoc) w przestępstwach, określonych w rozporządzeniu niniejszem, tudzież usiłowanie jest karalne.

Art. 36.

Postanowienia karne rozporządzenia niniejszego nie wykluczają ukarania w myśl surowszych przepisów innych ustaw w razie naruszenia ich czynem w postanowieniach karnych rozporządzenia niniejszego przewidzianym.

Art. 37.

Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 31 rozporządzenia niniejszego, należy do sądów.

Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 32, należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

W orzeczeniu powiatowej władzy administracji ogólnej winna być oznaczona, na wypadek nieściągalności grzywny, kara zastępczego aresztu w wysokości nieprzekraczającej dwóch tygodni.

Art. 38.

Ustęp 1 — nie obowiązuje.

Ustąp 2 — nie obowiązuje.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

Art. 39.

Nie obowiązuje.

Rozdział V.

Postanowienia końcowe.

Art. 40.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych mocen jest w drodze rozporządzenia na czas do lat dziesięciu od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego odraczać stosowanie poszczególnych postanowień rozporządzenia niniejszego, dotyczących badania zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju (art. 3 — 21) na tych obszarach Państwa, na których warunki miejscowe stosowanie to uniemożliwiają.

Art. 41.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych, co zaś do orzecznictwa karnego — Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Spraw Wewnętrznych. W sprawach dotyczących zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych, Minister Rolnictwa i Reform Rolnych działać będzie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Rozporządzenia wykonawcze, dotyczące zakresu działania innych ministrów, wydawane będą w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 42.

Postanowienia rozporządzenia niniejszego, dotyczące przygotowania urządzeń potrzebnych do przeprowadzenia urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa oraz uczenia i egzaminowania oglądaczy — wchodzą w życie z dniem ogłoszenia, postanowienia zaś pozostałe z dniem 1 stycznia 1929 r.

Stosownie do art. 4 ust. 3 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 497), zależy od uchwały Sejmu Śląskiego, czy i kiedy rozporządzenie niniejsze ma wejść w życie na obszarze województwa śląskiego.

Z chwilą wejścia w życie postanowień rozporządzenia niniejszego, a na obszarze województwa śląskiego, stosownie do uchwały Sejmu Śląskiego, tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w przedmiocie objętym temi postanowieniami, a w szczególności:

art. 1125 pkt. 12 i art. 1144 ustawy lekarskiej wyd. 1905 r. (Zwód Praw Ces. Ros. tom. XIII).

§ 13 ustawy z dnia 6 sierpnia 1909 r. o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich tępieniu (Dz. u. p. austr. Nr. 177),

ustawa o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa z dnia 3 czerwca 1900 r. (Dz. Ust Rzeszy Niem. str 547),

pruska ustawa wykonawcza z dnia 28 czerwca 1902 r. do ustawy o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Zb. Ust. Prus. str. 229).

Poz. 455. Obwieszczenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 12 lipca 1933 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 17 marca 1933 r. o zmianie ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 36, poz. 299) ogłaszam jednolity tekst ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do niej przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 645) i wymienioną wyżej ustawę z dnia 17 marca 1933 r., z uwzględnieniem obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 9 października 1928 r. o sprostowaniu błędu (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 837) i ze zmianą numeracji artykułów.

Załącznik do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 12 lipca 1933 r. (poz. 455).

USTAWA

z dnia 23 maja 1924 r.

o powszechnym obowiązku wojskowym.

Rozdział I.

Postanowienia wstępne.

Art. 1.

Wojsko narodowe, siła zbrojna Państwa, będące ochroną i ostoją niepodległości i wolności Rzeczypospolitej, po wsze czasy podlegać będzie opiece Narodu.

Rozdział II

Przepisy ogólne o powszechnym obowiązku wojskowym.

Art. 2.

Każdy obywatel płci męskiej podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu i powinien spełnić go osobiście.

Art. 3

Powszechny obowiązek wojskowy obejmuje:

1) obowiązek zgłoszenia się do rejestru poborowych i obowiązek stawiennictwa do poboru;

2) w wypadkach i terminach ustawą przepisanych, obowiązek służby czynnej, służby w rezerwie i w pospolitem ruszeniu;

3) obowiązek meldowania się.

Postanowienia punktów 2) i 3) nie dotyczą wojskowych zawodowych.

Art. 4.

Czas trwania służby wojskowej, o ile ustawa niniejsza nie postanawia inaczej, jest następujący:

1) w służbie czynnej:

a) we wszystkich rodzajach służby wojskowej prócz kawalerji, artylerji konnej i marynarki wojennej — 2 lata,

b) w kawalerji i artylerji konnej — 2 lata i 1 miesiąc,

c) w marynarce wojennej — 2 lata i 3 miesiące;

2) w rezerwie — do końca tego roku kalendarzowego, w którym szeregowy rezerwy kończy 40 lat życia, zaś oficer rezerwy — 50 lat życia;

3) w pospolitem ruszeniu—do końca tego roku kalendarzowego, w którym zaliczony do pospolitego ruszenia kończy 50 lat życia, zaś oficer pospolitego ruszenia 60 lat życia.

Art. 5.

Względem osób obowiązanych do służby wojskowej, które wykażą się czynnym udziałem w pracy przysposobienia wojskowego, będą stosowane ulgi w wykonywaniu obowiązku służby wojskowej. Zakres tych ulg do czasu ustawowego unormowania tej sprawy będzie uregulowany rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 6.

Wiek poborowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku, w którym podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu kończy 21 lat życia i trwa do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończy on 23 lat życia.

W razie wybuchu wojny wiek poborowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu kończy 19 lat życia.

Urodzeni w tym samym roku kalendarzowym stanowią jeden rocznik, oznaczony według roku ich urodzenia.

Art. 7.

Cudzoziemcy, którzy w okresie życia, ustalonym dla wieku poborowego, lub przed tym okresem uzyskali obywatelstwo polskie, zaliczeni będą do rocznika, odpowiadającego rokowi urodzenia i powinni zadość uczynić powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Jeżeli osoby te uzyskały obywatelstwo polskie po wyjściu z lat, ustalonych dla wieku poborowego, jednak przed ukończeniem 38 lat życia, mają obowiązek stawienia się raz jeden do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej, poczem, o ile zostaną uznane za zdolnych do służby wojskowej, odbędą czynną służbę wojskową, względnie zostaną zaliczone do służby w pospolitem ruszeniu.

Odbyta poprzednio służba wojskowa w innem państwie, z zastrzeżeniem zasady wzajemności, liczy się jako służba czynna.

Cudzoziemcy, którzy stali się obywatelami polskimi po ukończeniu 38 lat życia, jednak przed 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, mają obowiązek stawienia się raz jeden do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej, poczem zostaną zaliczeni do pospolitego ruszenia, względnie zupełnie zwolnieni od obowiązku służby wojskowej.

Cudzoziemcy, którzy stali się obywatelami polskimi po ukończeniu 50 lat życia, a posiadający stopień oficerski po ukończeniu 60 lat życia, nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej.

Art. 8.

Osoby, które przebywają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, o ile nie udowodnią, że

są obywatelami państwa obcego, podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu stosownie do przepisów niniejszej ustawy.

Spełnienie powyższych obowiązków przez te osoby nie powoduje samo przez się nabycia przez nie obywatelstwa polskiego.

Te jednakże z pomiędzy powyższych osób, które odbyły służbę czynną na zasadzie przepisów art. 4 pkt. 1, art. 83 względnie art. 85 niniejszej ustawy przez okres co najmniej 5-ciu miesięcy otrzymać powinny na swą prośbę obywatelstwo polskie w drodze nadania, chociażby nie uczyniły zadość warunkom przewidzianym w art. 8 pkt. 2, 3 i 4 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44).

Przed wydaniem orzeczenia o nadaniu obywatelstwa władze nadające je powinny porozumieć się z właściwemi władzami wojskowemi.

Art. 9.

Od czynnej służby, w rezerwie i pospolitem ruszeniu wykluczone są z mocy samego prawa osoby, skazane prawomocnym wyrokiem sądowym na karę więzienia na czas powyżej 3 lat, oraz osoby, co do których sąd prawomocnie zarządził umieszczenie w zakładzie dla niepoprawnych.

Wykluczenie trwa przez okres lat 10, licząc od dnia odcierpienia, przedawnienia lub darowania kary. W razie warunkowego zwolnienia, okres powyższy liczy się od dnia zwolnienia, o ile nie nastąpiło jego odwołanie.

Jeżeli skazany umieszczony został w zakładzie dla niepoprawnych, okres wykluczenia nie kończy się przed zwolnieniem z zakładu.

W innych przypadkach sądowego skazania na karę pozbawienia wolności na czas powyżej 3 miesięcy za przestępstwo, popełnione z niskich pobudek, za zbrodnię stanu, za przestępstwo przeciw interesom zewnętrznym Państwa i stosunkom międzynarodowym, albo za jedno z przestępstw, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 160) w brzmieniu art. 5 § 2 p. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 573), oraz w przypadkach, gdy sąd prawomocnie zarządził umieszczenie sprawcy w domu pracy przymusowej, może władza wojskowa orzec wykluczenie od czynnej służby wojskowej oraz od służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu na czas nie dłuższy od lat 10, licząc od dnia, określonego w ustępie poprzednim. Jeżeli skazany umieszczony został w domu pracy przymusowej, okres wykluczenia nie kończy się przed zwolnieniem go z tego domu.

Minister Spraw Wojskowych jest władny oznaczyć rozporządzeniem władze wojskowe właściwe do wydawania orzeczeń na zasadzie ustępu 3 niniejszego artykułu, tudzież określać obowiązek czynnej służby, służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu w razie wojny osób, wykluczonych na zasadzie niniejszego artykułu.

Rozdział III.

O władzach powołujących do wykonania powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 10.

Przeprowadzenie czynności i załatwienie spraw związanych z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego, określonego w niniejszej ustawie, należy do władz cywilnych i wojskowych.

Art. 11.

Cywilnemi władzami dla spraw, wymienionych w art. 10, są powiatowe władze administracji ogólnej i władze samorządowe. W miastach, w których czynności powiatowej władzy administracji ogólnej sprawują władze samorządowe, mogą być czynności, należące do zakresu działania powiatowych władz administracji ogólnej, przekazane władzom państwowym w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

W sprawach, należących do zakresu działania powiatowych władz administracji ogólnej i władz samorządowych, władze te podlegają w toku instancyj Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 12.

Dla celów organizacji wojskowych władz uzupełnień siły zbrojnej i administracji rezerw, obszar Rzeczypospolitej Polskiej dzieli się na powiatowe komendy uzupełnień Granice tych komend mogą obejmować jeden lub więcej powiatów.

Podział Państwa na powiatowe komendy uzupełnień ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, wydane w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych. Powiatowa komenda uzupełnień jest wojskową władzą dla spraw uzupełnień siły zbrojnej i administracji rezerw na obszarze swego okręgu. Powiatowa komenda uzupełnień (P. K. U.) w sprawach należących do jej zakresu działania, podlega dowódcy korpusu, a w najwyższej instancji Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 13.

Zakres działania władz administracji ogólnej i samorządowych w sprawach, związanych z wykonaniem przez obywateli obowiązku wojskowego ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 14.

Zakres działania władz wojskowych w sprawach, wymienionych w art. 12, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 15.

Władzami dla spraw, związanych z wykonaniem obowiązku wojskowego przez obywateli polskich, zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, są właściwe dla ich miejsca pobytu konsulaty polskie, względnie urzędy konsularne, pełniące czynności konsulatów.

Zakres działania tych władz określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 16.

Władzami powołanemi do wykonywania przeglądów poborowych i orzekania o ich zdolności do służby wojskowej są w I instancji:

w kraju — komisje poborowe,

zagranicą — w krajach, które ustali rozporządzenie wykonawcze — konsularne komisje poborowe;

w II instancji:

w kraju — komisje rozpoznawcze,

zagranicą w krajach, które ustali rozporządzenie wykonawcze—konsularne komisje rozpoznawcze.

Art. 17.

W skład komisji poborowej wchodzą:

1) kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej lub wyznaczony przez wojewodę na jego zastępcę wyższy urzędnik administracyjny, a w miejscowościach. w których czynności poborowe przekazane zostały władzom państwowym w myśl art. 11—kierownik tej władzy lub jego zastępca, jako przewodniczący;

2) powiatowy komendant uzupełnień lub oficer, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu;

3) lekarz wojskowy, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu;

4) lekarz powiatowy;

5) przedstawiciel powiatowego samorządu.

W miastach, mających własne statuty, zamiast kierownika powiatowej władzy administracji ogólnej bierze udział prezydent miasta lub jego zastępca, zaś zamiast delegata sejmiku — delegat rady miejskiej.

Niestawienie się przedstawiciela powiatowego samorządu, względnie delegata rady miejskiej, nie stoi na przeszkodzie czynnościom komisji.

Przy poborze poborowych z poszczególnych gmin ma być obecny naczelnik odnośnej gminy lub jego zastępca.

Jeżeli lekarz powiatowy lub lekarz wojskowy nie mogą wziąć udziału w komisji poborowej, władze administracji ogólnej powołują w miejsce lekarza powiatowego lekarza samorządowego lub lekarza, pozostającego w państwowej służbie cywilnej w innym dziale administracji państwowej, a w razie ich braku — lekarza cywilnego wolnopraktykującego, władze zaś wojskowe w miejsce lekarza wojskowego—lekarza wolnopraktykującego, będącego oficerem w stanie spoczynku, w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu.

Lekarze cywilni wolnopraktykujący, zastępujący lekarza powiatowego lub lekarza wojskowego, otrzymują dzienne wynagrodzenie i zwrot kosztów podróży; wysokość wynagrodzenia dziennego i diet ustala Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Skarbu.

Postanowienia co do trybu urzędowania komisji poborowej, zakresu jej działania, tudzież praw i obowiązków jej członków oraz osób, w jej czynnościach uczestniczących, określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 18.

Skład konsularnej komisji poborowej oraz postanowienia co do trybu urzędowania tej komisji, zakresu jej działania, tudzież praw i obowiązków jej członków oraz osób w jej czynnościach uczestniczących, określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 19.

Lokali, mebli, opału, oświetlenia, potrzebnych dla urzędowania komisji poborowej, dostarcza gmina, w ktorej pobór się odbywa. Lokal i jego umeblowanie mają odpowiadać wymogom, ustalonym przez powiatowe władze administracji ogólnej w porozumieniu z powiatowym komendantem uzupełnień i mają być utrzyne w porządku przez odnośną gminę.

Wydatki, połączone z wykonaniem przewidzianych w ustępie pierwszym obowiązków, pokrywają;

1) w gminach miejskich, wydzielonych z powiatowego związku komunalnego — te gminy,

2) w miastach niewydzielonych i w gminach wiejskich — powiatowe związki komunalne z prawem rozłożenia wydatkowanej kwoty na gminy w poborze uczestniczące.

Gminy miejskie i wiejskie względnie powiatowe związki komunalne pokrywają wspomniane wydatki z ogólnych zródeł dochodowych.

Wymienionym pod 1) gminom miejskim oraz pod 2) powiatowym związkom komunalnym przysługuje w razie przeprowadzenia na ich obszarze poboru dla gmin innego powiatowego związku komunalnego — prawo do żądania zwrotu spowodowanych tem wydatków, o których mowa w ustępie pierwszym, od odnośnego powiatowego związku komunalnego, temu zaś prawo rozłożenia należnej sumy w myśl zasady, wyrażonej w pkt. 2).

Podstawę do obliczenia podlegających zwrotowi lub rozłożenia sum stanowi ilość osób, przedstawionych komisji poborowej w okresie obrachunkowym.

Wynikające z tytułu powyższych rozliczeń kwestje sporne rozstrzyga ostatecznie właściwa władza nadzorcza.

Władza administracji ogólnej zaopatruje komisję poborową w środki sanitarne i przyrządy lekarskie, niezbędne dla przeglądu lekarskie-

go, oraz w przybory techniczne, pisarskie i druki, niezbędne dla urzędowania. Normy zaopatrzenia w środki sanitarne i przyrządy lekarskie ustala Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Koszty zaopatrzenia, wymienionego w ustępie poprzednim, mają być pokryte z budżetu Ministerstwa Opieki Społecznej.

Koszty podróży i diet członków komisji i osób, przy poborze uczestniczących, pokrywa ta władza, która tych członków, względnie te osoby, delegowała.

Koszty podróży i diet lekarzy cywilnych opłacane będą z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Koszty, związane z urzędowaniem konsularnych komisyj poborowych, pokrywa Skarb Państwa.

Art. 20.

Zadaniem komisji rozpoznawczej jest ponowne zbadanie:

a) zdolności fizycznej poborowych, jeżeli przy ustalaniu tej zdolności przez komisję poborową nastąpiła różnica zdań pomiędzy członkami komisji;
b) poborowych, uznanych przy poborze za niezdolnych do służby wojskowej, skoro zajdą okoliczności, uzasadniające konieczność ponownego przeglądu;
c) mężczyzn członków rodziny ubiegającego się o odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej w wypadkach wskazanych niniejszą ustawą i rozporządzeniami wykonawczemi.

Art. 21.

W skład komisji rozpoznawczej wchodzą:

1) wyższy urzędnik administracyjny, wyznaczony przez wojewodę, jako przewodniczący;
2) oficer sztabowy, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu;
3) lekarz wojskowy w stopniu oficera sztabowego;
4) naczelnik wydziału zdrowia publicznego urzędu wojewódzkiego;
5) przedstawiciel rady wojewódzkiej lub wyznaczony przez wojewodę przedstawiciel samorządu tam, gdzie niema rady wojewódzkiej.

Niestawienie się przedstawiciela samorządu wojewódzkiego nie stoi na przeszkodzie czynnościom komisji.

Miejsce i sposób urzędowania komisji rozpoznawczej, jej zakres działania oraz prawa i obowiązki jej członków określi rozporządzenie wykonawcze.

Orzeczenia komisji rozpoznawczej są ostateczne.

Koszty, związane z urzędowaniem komisji rozpoznawczej, pokrywają władze tak samo, jak przewiduje art. 19 dla komisji poborowej.

Art. 22.

Skład konsularnej komisji rozpoznawczej oraz miejsce i sposób urzędowania tej komisji jej zakres działania, prawa i obowiązki jej członków określi rozporządzenie wykonawcze.

Orzeczenia konsularnych komisyj rozpoznawczych są ostateczne.

Koszty związane z urzędowaniem konsularnych komisyj rozpoznawczych, pokrywa Skarb Państwa.

Rozdział IV.

Czynności przygotowawcze do poboru.

Art. 23.

Urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący metryki, a w tych wypadkach, gdy dotyczące księgi stanu cywilnego uległy zniszczeniu lub zaginięciu, urzędy i instytucje, otrzymujące duplikaty tych ksiąg mają obowiązek przesyłać corocznie najpóźniej do dnia 1 lipca urzędom gminnym wyciąg z metryk urodzonych i zmarłych, odnoszący się do osób płci męskiej, które w danym roku kalendarzowym ukończyły, ukończą lub ukończyłyby, gdyby żyły, 18 lat życia.

W razie opieszałości powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić wykonanie tych czynności na koszt winnego.

Art. 24.

Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, obowiązane są w ciągu miesiąca września tego roku kalendarzowego, w którym ukończyły lub ukończą 18 lat życia, zgłosić się osobiście w urzędzie gminnym miejsca zamieszkania w dniu, przez ten urząd wyznaczonym, wraz z dokumentem, stwierdzającym tożsamość osoby, celem wciągnięcia do rejestru poborowego danego rocznika.

W razie niemożności osobistego zgłoszenia się, można zgłosić się pisemnie. Sposób pisemnego zgłoszenia się określi rozporządzenie wykonawcze.

Osoby, które nie mają miejsca zamieszkania lub których miejsce zamieszkania nie jest znane, obowiązane są zgłosić się w urzędzie gminnym, właściwym dla miejsca ich pobytu. Osoby te obowiązane są ponadto w razie zmiany miejsca pobytu zgłosić się niezwłocznie w urzędzie gminnym nowego miejsca pobytu lub zamieszkania, który to urząd wciągnie je do swego rejestru, a o wciągnięciu zawiadomi urząd gminny miejsca poprzedniego pobytu.

Obywatele polscy, którzy we wrześniu tego roku kalendarzowego, w którym ukończyli lub ukończą 18 lat życia, przebywają poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są zgłosić się w ciągu tegoż miesiąca z dokumentem, stwierdzającym tożsamość osoby we właściwym urzędzie konsularnym, który wciąga je do rejestru i wydaje im odpowiednie zaświadczenie.

Sposób sporządzania rejestru poborowych zagranicą przez urzędy konsularne normuje instrukcja Ministra Spraw Zagranicznych, wydana w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

W razie zmiany miejsca zamieszkania urząd gminny (konsularny) obowiązany jest zawiadomić tę gminę (urząd konsularny), do której odnośna osoba przeniosła się.

Art. 25.

Na podstawie wyciągu metrykalnego (art. 23) i zgłoszeń (art. 24), jako też na podstawie dających się zużytkować wykazów oraz wszystkich sprawdzonych danych wciągają urzędy gminne nazwiska poborowych do rejestru poborowych danego rocznika.

Przy nazwiskach poborowych, którzy nie spełnili obowiązku zgłoszenia się w przepisanym terminie, należy zamieścić uwagę, wyjaśniającą powód niezgłoszenia się lub stwierdzenia, że powód ten nie jest znany.

Art. 26.

Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, obowiązane są w ciągu miesiąca października i listopada tego roku kalendarzowego, w którym ukończyły lub ukończą 20 lat życia, zgłosić się osobiście ponownie we właściwym (art. 24) urzędzie gminnym w dniu, przez ten urząd wyznaczonym, z dokumentem, stwierdzającym tożsamość osoby, celem podania ostatniego miejsca zamieszkania (pobytu) i sprawdzenia danych, zawartych w rejestrze poborowych.

Postanowienia art. 24 ust. 2, 3 i 6 i art. 25 ust. 2 mają odpowiednie zastosowanie.

Osoby, stale zamieszkałe w określonym w ustępie 1 czasie poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, są wolne od obowiązku ponownego zgłaszania się do rejestru w urzędach konsularnych.

Na osoby, które w terminie, określonym w ust. 1 niniejszego artykułu, z jakichkolwiek powodów nie uczyniły zadość obowiązkowi zgłoszenia się do rejestru poborowych i nie zostały z tego powodu wpisane do list poborowych, rozciąga się ten obowiązek do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia.

Art. 27.

Sprawdzanie rejestru poborowych rocznika, wymienionego w art. 26, ma być ukończone do dnia 1 stycznia.

Od tego terminu ma być powyższy rejestr poborowych wyłożony w urzędzie gminnym przez przeciąg dwóch tygodni do przejrzenia. O wyłożeniu rejestru do przejrzenia należy mieszkańców powiadomić sposobem, w danej miejscowości przyjętym. Każdemu, mylnie pominiętemu w rejestrze, jako też każdemu mylnie do rejestru wciągniętemu, przysługuje prawo żądania uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.

Art. 28.

Na terenie województw poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego wykonywanie czynności, przewidzianych w art. 24 — 27, może być zarządzeniem wojewody przekazane wójtom albo naczelnikom urzędów okręgowych.

Art. 29.

Po upływie przewidzianego w art. 27 dwutygodniowego terminu wyłożenia rejestrów poborowych:

1) magistrat m. st. Warszawy oraz magistraty miast, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, sporządzają na podstawie rejestrów poborowych listę poborową w jednym egzemplarzu i przesyłają ją właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, o ile same nie posiadają uprawnień powiatowej władzy administracji ogólnej;

2) magistraty pozostałych miast oraz urzędy gminne sporządzają rejestry poborowych w dwóch egzemplarzach, przyczem pierwszy egzemplarz rejestru poborowych pozostaje w urzędzie gminnym (magistracie), drugi zaś egzemplarz przesyłają właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która na jego podstawie sporządza listę poborową w jednym egzemplarzu.

Władza wojewódzka administracji ogólnej może magistratom, wymienionym pod 2), oraz urzędom gminnym w częściach Państwa, w których istnieją gminy zbiorowe, przekazać w miejsce drugiego egzemplarza rejestrów poborowych sporządzenie listy poborowej, o ile urzędy te dają należytą rękojmię prawidłowego wykonania tej czynności.

Art. 30.

Sposób założenia i prowadzenia ewidencji wojskowej ustali instrukcja Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 31.

Po sporządzeniu listy poborowej wszelkie zmiany w tej liście mogą być uskutecznione tylko przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, zaś w okresie poboru (głównego i dodatkowego) przez przewodniczącego komisji poborowej w porozumieniu z wojskowym członkiem tejże komisji.

Art. 32.

Urzędy i organa, wymienione w art. 23, są obowiązane niezwłocznie przesyłać do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wyciągi z metryk śmierci osób płci męskiej, zmarłych w wieku od 19 do 50 lat, oraz tych osób, zmarłych w wieku ponad 50 lat, które były oficerami w stanie spoczynku, oficerami pospolitego ruszenia lub podoficerami w stanie spoczynku, celem wykreślenia nazwisk tych osób z rejestru i list poborowych oraz z ewidencji wojskowej.

Powiatowe władze administracji ogólnej

będą wykazy te niezwłocznie po wykorzystaniu przesyłać do właściwych powiatowych komend uzupełnień celem poczynienia analogicznych zmian w ewidencji osób wojskowych.

Urzędy i organa, wymienione w art. 23, obowiązane są ponadto udzielać wszelkich wyjaśnień, wyciągów i odpisów potrzebnych przy układaniu oraz prowadzeniu list poborowych i ewidencji wojskowej, jak również wogóle przy czynnościach urzędowych, wynikających z wykonania niniejszej ustawy.

Do występowania z odnośnemi żądaniami wobec wymienionych urzędów i organów uprawnione są władze administracji ogólnej, powiatowe komendy uzupełnień, komisje poborowe, oraz te urzędy gminne (magistraty), którym na zasadzie art. 29 poruczono sporządzenie list poborowych.

Art. 33.

Koszty, związane z prowadzeniem przewidzianych w art. 24 — 28 rejestrów poborowych, oraz koszty sporządzenia list poborowych i potrzebnych skorowidzów w tych przypadkach, w których listy te sporządzać ma urząd gminny (magistrat) w myśl art. 29, ponoszą gminy.

Koszty sporządzenia list poborowych we wszystkich pozostałych wypadkach, oraz koszty potrzebnych do niej skorowidzów, względnie innych do przeprowadzenia poboru niezbędnych wykazów, tudzież koszty kancelaryjne urzędów i organów, wymienionych w art. 23, wynikające z wykonania żądań, wystosowanych do nich na zasadzie art. 32, pokryte będą z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Koszty, związane z dokonywaniem zagranicą czynności, wymienionych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, będą pokryte z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Rozdział V.

O obowiązku stawiennictwa do poboru i o poborze.

Art. 34.

Każdy podlegający obowiązkowi wojskowemu ma się co roku w okresie wieku poborowego stawiać do poboru, dopóki właściwa komisja poborowa bądź to nie uzna go za zdolnego do czynnej służby wojskowej lub do służby w pospolitem ruszeniu, bądź też zupełnie od służby wojskowej nie zwolni.

Art. 35.

Obowiązek stawienia się do poboru należy spełnić przed komisją poborową właściwą dla tej gminy, w której rejestrach poborowy został wykazany zgodnie z postanowieniami art. 24 — 26.

W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może być obowiązek stawienia się do poboru spełniony także przed komisją poborową właściwą dla miejsca pobytu w chwili poboru. Zezwoleń na to udzielają na prośbę powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach został wpisany poborowy zgodnie z niniejszą ustawą.

Art. 36.

Na osoby, obowiązane do służby wojskowej, których stosunek do tej służby nie został jeszcze ustalony lub które z jakichkolwiek powodów obowiązkowi stawienia się do poboru w wieku poborowym nie uczyniły zadość,—rozciąga się obowiązek stawienia się do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, niezależnie od odpowiedzialności karnej za niestawienie się do poboru w przepisanym terminie.

W tym okresie czasu podlegają osoby powyższe jednorazowemu przeglądowi i będą obowiązane zależnie od jego wyniku odbyć czynną służbę wojskową; jeżeli w chwili poboru osoby te ukończyły 38 lat życia, zostaną zaliczone do pospolitego ruszenia.

Na osoby, które poza przypadkami, przewidzianemi w art. 44, uchyliły się podstępnie od czynnej służby wojskowej, rozciąga się obowiązek odbycia tej służby do końca tego roku, w którym kończą 38 lat życia.

Art. 37.

Pobór zarządza Minister Spraw Wojskowych, a przeprowadza Minister Spraw Wewnętrznych; co do osób, przebywających zagranicą, — w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

Do poboru powołuje się w kraju corocznie wszystkich, którzy w myśl art. 6 i 36 powinni uczynić zadość w danym roku obowiązkowi stawiennictwa.

Pobór główny odbywa się w kraju corocznie zasadniczo pomiędzy 1 maja a 30 czerwca. Pobory dodatkowe odbywają się w miarę potrzeby.

Minister Spraw Wojskowych może zarządzić pobór główny także w innym terminie.

Przegląd poborowych dokonywa się w kraju zasadniczo według gmin. Obecni przy poborze przedstawiciele gmin są odpowiedzialni za tożsamość osób, które stawiły się do poboru.

Pobór zagranicą zarządza Minister Spraw Wojskowych w razie potrzeby. Sposób przeprowadzenia poboru zagranicą normuje instrukcja Ministra Spraw Zagranicznych, wydana w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

Art. 38.

Warunki fizycznej zdolności do służby wojskowej określą przepisy sanitarne wojskowe, wydane przez Ministra Spraw Wojskowych.

Sposoby badania oraz tryb postępowania lekarzy komisji poborowej ustalą przepisy, wy-

dane przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 39.

Komisja poborowa wydaje orzeczenie, że poborowy jest albo zdolny do czynnej służby wojskowej—kategorja A, albo czasowo niezdolny do służby wojskowej—kategorja B, albo zdolny do służby w pospolitem ruszeniu z bronią—kategorja C, albo zdolny do służby w pospolitem ruszeniu bez broni—kategorja D, albo zupełnie niezdolny do służby wojskowej—kategorja E.

Od orzeczenia komisji (krajowej „i konsularnej) niema odwołania. Unieważnienie tych decyzyj przez władze wyższe może nastąpić tylko w wypadkach niniejszą ustawą przewidzianych.

Poborowi kategorji A zostają przeznaczeni do czynnej służby wojskowej.

W stosunku do poborowych, zakwalifikowanych do kategorji B, obowiązek stawiennictwa trwa nadal zgodnie z art. 34 niniejszej ustawy.

W razie ogłoszenia mobilizacji poborowi ci mogą być wskutek zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych, na wezwanie właściwej władzy administracji ogólnej, powołani do stawiennictwa przed komisją poborową, chociażby w danym roku już raz uczynili zadość temu obowiązkowi.

Poborowi kategorji C i D zostają zaliczeni do pospolitego ruszenia. Poborowi kategorji E są wolni od służby wojskowej.

Art. 40.

Poborowy, uznany za zdolnego do czynnej służby wojskowej, może być przed wcieleniem do szeregów ponownie poddany badaniu na komisji poborowej, jeżeli po poborze wskutek choroby lub kalectwa stał się przypuszczalnie niezdolnym do czynnej służby wojskowej. O poddaniu ponownemu badaniu decyduje powiatowa władza administracji ogólnej.

Art. 41.

W razie stwierdzenia w drodze administracyjnej, że orzeczenie o zdolności poborowego do służby wojskowej zostało wydane przez niewłaściwą komisję poborową lub wadliwie, wojewódzka władza administracji ogólnej może w drodze nadzoru w porozumieniu z dowództwem okręgu korpusu uchylić to orzeczenie.

W razie niedojścia do porozumienia wyżej wymienionych władz rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych

W razie uchylenia orzeczenia powiatowa władza administracji ogólnej wezwie poborowego do ponownego przeglądu na komisji poborowej, wyjąwszy przypadki, w której poborowy wyszedł już z wieku poborowego, oraz przypadki, w których z pośród kilku zakwestjonowanych orzeczeń jedno okaże zię niewadliwem i wydanem przez komisję poborową właściwą.

Art. 42.

Osoby, zaliczone przy poborze ze względu na ich zdolność fizyczną do kategorji C i D, mogą być powoływane do odbycia służby wojskowej. dostosowej do ich zdolności fizycznych i umysłowych.

Sposób odbycia i czas trwania ich służby ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art, 43.

W wypadkach, gdy komisja poborowa nie jest w stanie przy poborze stwierdzić wady lub ułomności poborowego w sposób, wystarczający dla wydania orzeczenia o jego zdolności do służby wojskowej, komisji poborowej przysługuje prawo odesłania poborowego do szpitala wojskowego; odstawienie do szpitala zarządza powiatowa władza administracji ogólnej.

Jak długo urzęduje komisja poborowa, która zadecydowała odesłanie poborowego do szpitala, poborowy zostaje po zbadaniu przedstawiony jej z powrotem wraz z dotyczącą opinją szpitala. W pozostałych wypadkach szpital przesyła swoją opinję właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, poborowego zaś kieruje pod adresem przez nią wskazanym. Powiatowa władza administracji ogólnej przedkłada otrzymaną opinję komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania i zarządza przedstawienie jej dotyczącego poborowego, jeżeli obecność jego jest potrzebna do wydania orzeczenia.

Na podstawie opinji szpitala, komisja poborowa wydaje jedno z orzeczeń wymienionych w ust. 1 art. 39.

Jeżeli przy poborze stwierdzona zostanie u poborowego wada lub ułomność, czyniąca go niezdolnym do służby wojskowej, ale dająca się w ciągu najwyżej 4-ch miesięcy wyleczyć, może komisja poborowa zarządzić odesłanie poborowego do szpitala cywilnego, ten zaś obowiązany jest poborowego przyjąć i poddać właściwemu leczeniu.

Art. 44.

Osoby, które w celu uchylenia się od obowiązku służby wojskowej wywołały u siebie rozmyślnie chorobę lub uszkodzenie cielesne, uzasadniające wydanie jednego z orzeczeń, przewidzianych w ust. 1 art. 39 (kat. B, C lub D), będą niezależnie od odpowiedzialności sądowokarnej powołane do odbycia czynnej służby wojskowej, o ile tylko są zdolne do jakiejkolwiek służby wojskowej i o ile nie przekroczyły 38 lat życia.

Ewentualne koszty ekspertyzy lekarskiej względnie leczenia tych osób ponoszą one same a w razie niemożności zapłacenia mają zastosowanie obowiązujące przepisy o kosztach leczenia w szpitalach powszechnych z prawem późniejszego regresu.

Art. 45.

W razie stwierdzenia w drodze administracyjnej lub sądowej faktu, iż zaszły okoliczności, uzasadniające podejrzenie co do bezstronności lub słuszności wydanych przez komisję poborową orzeczeń, przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, względnie upoważnionym przez tych ministrów wojewodom w porozumieniu z właściwymi dowódcami okręgów korpusu — prawo unieważnienia tych orzeczeń, jak długo dotyczący poborowi znajdują się w wieku poborowym.

Jeżeli stwierdzony został współudział tych poborowych w dokonywanych nadużyciach lub wpływ na wydanie wadliwego orzeczenia, unieważnienie odnoszących się do nich orzeczeń komisji poborowej może w powyższym trybie nastąpić do końca tego roku kalendarzowego, w którym poborowi ci kończą 50 lat życia.

W razie unieważnienia orzeczenia poborowi obowiązani są stawić się przed komisją rozpoznawczą, która wyda co do nich jedną z decyzyj, wymienionych w ust. 1 art. 39. Jeżeli jednak w tym czasie poborowi ci ukończyli 38 lat życia, zostaną, w razie uznania ich przez komisję rozpoznawczą za zdolnych do czynnej służby wojskowej, zaliczeni do pospolitego ruszenia z bronią.

Art. 46.

Ustalenie w drodze administracyjnej lub sądowej faktu udawania przez poborowego przy poborze choroby lub ułomności, z powodu której komisja wydała orzeczenie, nie odpowiadające istotnemu stanowi zdrowia poborowego, pociąga za sobą samo przez się nieważność tego orzeczenia i poddanie poborowego ponownemu przeglądowi przez komisję rozpoznawczą, chociażby przekroczył wiek poborowy, nie dłużej jednak niż do ukończenia 38 lat życia.

Art. 47.

Powiatowe władze administracji ogólnej wykonywają nadzór nad należytem wypełnieniem przez poborowych obowiązku stawiennictwa. Za pośrednictwem podległych sobie urzędów gminnych tudzież policji państwowej przyprowadzają uchylających się od poboru do najbliższej komisji poborowej. W razie uzasadnionej obawy ponownego uchylenia się od poboru może być zarządzone przytrzymanie uchylającego się aż do najbliższego dodatkowego przeglądu.

Rozdział VI.

O służbie pomocniczej.

Art. 48.

Obok powszechnego obowiązku wojskowego istnieje obowiązek służby pomocniczej. Obowiązkowi temu podlegają wszyscy obywatele Rzeczypospolitej płci męskiej od ukończonych lat 17 do lat 60, którzy nie pełnią czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu.

Powołanie osób, podlegających obowiązkowi służby pomocniczej do pełnienia tej służby może nastąpić z chwilą wybuchu wojny, zarządzenia mobilizacji lub gdy wymaga tego interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, powziętą, na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 49.

Sposób powoływania do służby pomocniczej, rodzaj tej służby oraz warunki jej pełnienia ustali osobna ustawa, a do czasu jej uchwalenia — rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 50.

W wypadkach, określonych w art. 48 ust. 2, mogą być przyjmowane do służby pomocniczej osoby płci żeńskiej, które zgłoszą się do niej ochotniczo. Warunki i sposób przyjmowania tych osób do służby pomocniczej, rodzaj tej służby oraz warunki jej pełnienia określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Rozdział VII.

O skróceniu i odroczeniu czasu służby wojskowej.

Art. 51.

Poborowi i ochotnicy, uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej, którzy ukończyli:

1) szkołę średnią ogólnokształcącą państwową albo prywatną, mającą prawa szkół państwowych, albo
2) inną szkołę krajową lub zagraniczną, państwową lub prywatną, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędną ze szkołą średnią ogólnokształcącą, t. j. złożyli egzamin dojrzałości gimnazjalny lub seminaryjny, w innych szkołach zaś ustanowiony w nich prawnie egzamin końcowy,

odbywają skróconą czynną służbę wojskową, której czas trwania ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, jednak na okres nie dłuższy niż 15 miesięcy.

Słuchacze państwowych szkół zawodowych, których warunkiem przyjęcia na pierwszy kurs jest ukończenie co najmniej 6-ciu klas szkoły średniej okólnokształcącej i w których nauka trwa nie mniej niż 3 lata (tak zwane szkoły zawodowe typu wyższego), odbywają skróconą służbę czynną po ukończeniu 4-ch półroczy takiej szkoły.

Minister Spraw Wojskowych może powołać do skróconej czynnej służby wojskowej również poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas ogólnokształcącej szkoły średniej państwowej lub prywatnej, mającej pra-

wa szkół państwowych, albo odpowiednią ilość klas innych szkół, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędną z 6-cioma klasami szkoły średniej ogólnokształcącej, wreszcie, którzy złożyli egzamin specjalny, odpowiadający co najmniej 6-ciu klasom państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej.

Program, zakres wymagań i sposób składania egzaminu specjalnego określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 52.

Ustalenia osób, podlegających skróconej czynnej służbie wojskowej, dokonywają z urzędu powiatowe komendy uzupełnień na podstawie wykazów, przesyłanych przez właściwe zakłady naukowe, względnie na podstawie przedkładanych przez poborowych świadectw.

Sposób sporządzania i przesyłania wykazów, wspomnianych w ust. 1, ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 53.

Osoby, obowiązane do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51), odbywają tę służbę zasadniczo w jednym nieprzerwanym okresie.

W razie potrzeby Minister Spraw Wojskowych może ustalić inny sposób odbywania czynnej służby wojskowej przez osoby, obowiązane do skróconej służby (art. 51).

Art. 54.

Osoby, które z własnej winy nie uzyskały w czasie odbywania skróconej czynnej służby warunków mianowania podporucznikiem rezerwy, odbywają czynną służbę wojskową przez okres czasu, oznaczony w art. 4.

Art. 55.

Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz z właściwymi ministrami oznaczy w drodze rozporządzenia te zakłady naukowe tudzież egzaminy, których ukończenie, względnie złożenie, uprawnia do skróconej służby czynnej (art. 51).

Art. 56.

Skróconej czynnej służby wojskowej nie mogą odbywać osoby, wykluczone od służby na podstawie art. 9, ponadto uczniowie szkół, kształcących na oficerów zawodowych, wydaleni z tych szkół, oraz osoby, prawomocnie skazane na utratę praw publicznych lub obywatelskich praw honorowych, albo prawomocnie skazane za przestępstwo przeciwko mieniu, nierząd lub przestępstwo z chęci zysku.

Art. 57.

Duchowni wyznania katolickiego, którzy otrzymali święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów katolickich i nowicjusze zakonów i zgromadzeń katolickich, tudzież duchowni innych przez Państwo uznanych wyznań chrześcijańskich, którzy otrzymali wyższe święcenia, i zakonnicy, którzy złożyli uroczyste śluby zakonne, wreszcie zatwierdzeni przez władzę rządową rabini i podrabini oraz duchowni innych uznanych wyznań niechrześcijańskich—zostają przy poborze bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu zaliczeni do pospolitego ruszenia bez broni.

Duchowni wyznania katolickiego, którzy otrzymali święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów katolickich i nowicjusze zakonów i zgromadzeń katolickich mogą korzystać z ulgi, wymienionej w ust. 1, również po poborze.

W razie powołania do służby wojskowej po uprzedniem zbadaniu ich zdolności fizycznej księża katoliccy, którzy posiadają święcenia kapłańskie, jako też i duchowni innych powyżej wymienionych wyznań pełnią w wojsku czynności duszpasterskie.

Katoliccy duchowni, nie posiadający święceń kapłańskich i uczniowie seminarjów katolickich, oraz nowicjusze zakonów i zgromadzeń katolickich będą w razie powołania ich po uprzedniem zbadaniu zdolności fizycznej użyci do służby sanitarnej.

W razie wojny postanowienia niniejszego artykułu dotyczą tylko tych uczniów katolickich seminarjów oraz nowicjuszów zakonów i zgromadzeń katolickich, którzy wstąpili do seminarjów, nowicjatu lub zgromadzenia przed wypowiedzeniem wojny.

Art. 58.

Osoby, wymienione w art. 57, które wystąpiły ze stanu duchownego, nowicjatu (zgromadzeń) lub seminarjów duchownych, powinny uczynić zadość powszechnemu obowiązkowi wojskowemu na ogólnych zasadach (art. 36).

Przełożeni duchowni osób, wyżej wymienionych, mają obowiązek niezwłocznie zawiadomić o fakcie wystąpienia powiatową władzę administracji ogólnej.

Art. 59.

Odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej może być udzielone:

1) jedynym żywicielom rodzin,

2) właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych,

3) osobom, odbywającym studja teoretyczne i praktyczne.

Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z przyczyn, wymienionych w punktach 1) i 2), mogą być udzielone tylko na przeciąg jednego roku, po upływie którego poborowy, o ile nie uzyska ponownego odrocze-

czenia, obowiązany jest odbyć czynną służbę wojskową.

Odroczenia z przyczyn, wymieniowych w punkcie 3), mogą być udzielane na dłuższy od jednego roku przeciąg czasu, nie dłużej jednak, niż to przewiduje art. 63.

Poborowi, korzystający z takich odroczeń, jako też osoby, obowiązane do prowadzenia ewidencji uczniów w szkołach i zakładach, wymienionych w pkt. 2) i 3) art. 63, mają obowiązek o fakcie opuszczenia szkoły (zakładu) zawiadomić bezzwłocznie właściwą powiatową władzę administracji ogólnej celem orzeczenia utraty prawa do odroczenia.

Art. 60.

Za jedynych żywicieli rodzin mają być uważani:

1) syn niezdolnych do pracy rodziców lub też wdowy lub wdowca i syn niezdolnej do pracy nieślubnej matki;

2) rodzony lub przyrodni brat osieroconego i do pracy niezdolnego ślubnego lub nieślubnego rodzeństwa;

3) wnuk niezdolnych do pracy dziadków, względnie dziadka lub babki w linji prostej, o ile osoby te nie posiadają zdolnych do pracy dzieci.

Odroczenia z art. 59 pkt. 1 mogą być udzielone tylko w tym wypadku, jeżeli utrzymanie osób wymienionych w punkcie 1), 2) i 3) ustępu poprzedniego, jest zależne wyłącznie od pracy poborowego i o ile on ten obowiązek istotnie spełnia.

Rodzice (dziadkowie) o ile ukończyli lat 60, oraz matki (babki) samotne, o ile ukończyły 45 lat, chłopcy o ile nie ukończyli 16 lat, oraz osoby płci żeńskiej, o ile nie ukończyły 18 lat życia, uważani być winni za niezdolnych do pracy i badaniu w tym kierunku nie podlegają.

Art 61.

Za właścicieli odziedziczonych gospodarstw rolnych uważane być mają osoby, które odziedziczyły w linji zstępnej gospodarstwa rolne, wystarczające na wyżywienie jednej rodziny, a nie przekraczające trzykrotnie takiego dochodu, o ile prowadzą te gospodarstwa samodzielnie, jako jedyne źródło utrzymania.

Wielkość gospodarstw lub dochód, wystarczający na wyżywienie jednej rodziny, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 62.

Odroczenia z art. 59 p. 1 i 2 mogą być udzielane najdalej do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym korzystający z odroczenia kończy 23 lat życia.

Jeżeli korzystający z odroczenia posiada w chwili udzielenia mu odroczenia warunki do skróconej czynnej służby wojskowej, należy udzielić mu odroczenia najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy on 23 lat życia.

Poborowy posiadający warunki do odroczenia służby wojskowej z art. 59 pkt. 1) i 2), w tym roku kalendarzowym, w którym kończy lat 23, zostaje powołany do czynnej służby wojskowej na 5 miesięcy i przeniesiony po ich przesłużeniu do rezerwy.

Postanowienie ustępu *drugiego* [1]) niniejszego artykułu dotyczy również osób, które stają do poboru po raz pierwszy po wyjściu z wieku poborowego, o ile opóźnione stawiennictwo jest usprawiedliwione i warunki, uzasadniające prawo do odroczeń z art. 59 pkt. 1) i 2), istnieją w dniu stawienia się do poboru.

Art. 63.

Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z art. 59 pkt. 3) mogą być udzielone:

1) uczniom ostatniej klasy szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich państwowych lub prywatnych mających prawa szkół państwowych, średnich szkół zawodowych oraz innych szkół państwowych, krajowych lub zagranicznych, uznanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z państwową szkołą średnią ogólnokształcącą—najwyżej do terminu wcielenia poborowych (ochotników) odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 51), w tym roku kalendarzowym, w któyrm kończą 22 lat życia;

2) studentom szkół akademickich, tudzież uczniom (słuchaczom) zwyczajnym (rzeczywistym) innych wyższych zakładów naukowych państwowych lub prywatnych, uznanych przez Państwo za równorzędne, dalej wyższych zakładów naukowych zagranicznych, o ile uznane są przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z krajowemi—najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 51), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lat życia;

3) poświęcającym się studjom teologji wyznań chrześcijańskich dla uzyskania święceń duchownych, jak również uczniom zakładów rabinackich przez Państwo uznanych i nadzorowanych dla przygotowania się do stanu duchownego, ewentualnie w ciągu 2 ch lat po ukończeniu tych zakładów celem uzyskania stanowiska duchownego — najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 51), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia;

4) uczniom terminującym w rzemiośle u majstrów i terminującym w handlu, o ile wykażą się poświadczeniami właściwej izby rzemieślniczej

[1]) Należy czytać „trzeciego".

lub równorzędnej instytucji zawodowej, względnie odpowiedniej władzy przemysłowej do czasu ukończenia terminu, jednak najwyżej do terminu wcielenia (art. 76 ustawy 2) poborowych (ochotników) — w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 22 lat życia.

Przepisy powyższe mają zastosowanie również do osób, przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska.

Oznaczenie zakładów naukowych, których uczniowie bądź słuchacze są uprawnieni do żądania odroczenia czynnej służby wojskowej, oraz o ile idzie o zakłady zagraniczne, oznaczenie także warunków przyznania odroczenia, nastąpi w drodze rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, oraz z innymi właściwymi ministrami.

Art. 64.

Przedłużenie odroczeń służby wojskowej dla osób, wymienionych w art 63 pkt. 2, może nastąpić tylko w zależności od potrzeb wojska na zasadach, jakie ustali rozporządzenie wykonawcze, jednak najdalej do terminu wcielenia poborowych, (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 51), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia.

Art. 65.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji odroczenia tracą moc i osoby, które je uzyskały, mogą być na zasadzie rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych powołane do służby wojskowej.

W czasie wojny odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej mogą być udzielane na warunkach, ustalonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 66.

Prośby o udzielenie odroczeń, przewidzianych w art. 59, powinny być wniesione najdalej do 14 dni po uznaniu poborowego za zdolnego do czynnej służby wojskowej. Jeżeli okoliczności, uzasadniające prawo do ubiegania się o powyższe odroczenia, powstały po wymienionych wyżej terminach, prośba powinna być wniesiona najdalej do 4 tygodni od chwili uzyskania wiadomości o tych okolicznościach.

Zgłoszenie prawa do ulgi z art. 57 powinno nastąpić najpóźniej w dniu poboru danego poborowego. Warunek ten nie dotyczy duchownych, wymienionych w art. 57 ust. 2.

Nieusprawiedliwione niedotrzymanie powyższych terminów pociąga za sobą utratę prawa do wymienionych odroczeń i ulg.

Art. 67.

Władzą właściwą do przeprowadzenia dochodzeń w celu sprawdzenia warunków, uzasadniających prawo do ubiegania się o odroczenie czasu czynnej służby wojskowej, do ubiegania się o ulgi, przewidziane w art. 57, oraz do stwierdzenia niezdolności do pracy kobiet w wypadkach odroczeń z art. 59 pkt. 1, jest powiatowa władza administracji ogólnej.

O przyznaniu lub odmowie prawa do odroczeń lub ulg orzeka powiatowe władza administracji ogólnej, a o przyznaniu lub odmowie ulgi, określonej w art. 57, orzeka w czasie poboru głównego (art. 37 ust. 3) właściwa komisja poborowa, a po poborze głównym właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.

Wniesienie odwołania od odmownego orzeczenia nie odracza wcielenia do szeregów.

Dla osób, przebywających zagranicą, odroczeń, określonych w art. 63, oraz ulg, wyszczególnionych w art. 57, udzielają właściwe urzędy konsularne na zasadach, określonych w rozporządzeniu wykonawczem.

Art. 68.

Z powodu powołania do czynnej służby wojskowej (art. 4 p. 1, art. 51, 62, 71 i 80), jako też w czasie między chwilą powołania a chwilą odbycia tej służby umowa o pracę nie może być przez pracodawcę wypowiedziana ani rozwiązana, o ile stosunek służbowy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej sześć miesięcy.

Z powodu powołania do ćwiczeń (art. 79) i do służby wojskowej w razie mobilizacji lub ze względu na bezpieczeństwo Państwa (ust. 1 i 2 art. 83 i ust. 1 i 2 art. 85), jako też w czasie pomiędzy chwilą powołania a chwilą odbycia tych ćwiczeń, względnie służby, umowa o pracę nie może być przez pracodawcę wypowiedziana ani rozwiązana.

Umowy, sprzeczne z powyższemi postanowieniami, oraz umowy, przewidujące wyraźnie lub pośrednio rozwiązanie umowy o pracę w związku z odbywaniem służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych, są z mocy samego prawa nieważne.

Postanowień ust. 1 do 3 nie stosuje się, jeżeli:

a) umowa o pracę ulega — w okresie między powołaniem a odbyciem służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych — rozwiązaniu wskutek upływu czasu, na który została zawarta, albo wskutek ukończenia roboty, dla której wykonania ją zawarto;

b) zakład pracy albo oddział zakładu pracy, do którego pracownik po odbyciu służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych powraca, już nie istnieje;

c) zakład pracy albo oddział zakładu pracy, do którego pracownik po odbyciu służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych powraca, zmienił całkowicie technikę produkcji, przez co te rodzaje pracy, do których dany pracownik był używany, nie są już wykonywane;

d) umowę o pracę można rozwiązać z winy pracownika;

e) pracownik bez ważnych powodów nie stawił się do pracy przed upływem dwóch tygodni od chwili zwolnienia go ze służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych;

f) pracownik w czasie służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych był prawomocnie skazany za przestępstwo z chęci zysku albo na karę ponad 3 miesiące pozbawienia wolności.

Istniejące przepisy prawne normują, czy i o ile osobom pozostającym w stosunku służkowym, powołanym do służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych, służy w czasie tej służby prawo do wynagrodzenia.

Rozdział VIII.

Koszty stawienia się poborowych i członków rodzin.

Art. 69.

Koszty stawienia się poborowego przed komisją poborową, tudzież koszty stawienia się członków jego rodziny przed komisją poborową i rozpoznawczą celem zbadania ich zdolności do pracy, ponosi poborowy, względnie członkowie rodziny. Osoby te w razie stwierdzonej niezamożności będą przedstawione do poboru lub do zbadania zdolności do pracy przez gminę ich miejsca zamieszkania na jej koszt.

Koszty stawienia się poborowych przed komisją rozpoznawczą lub do szpitala wojskowego, oraz koszty pobytu poborowego w szpitalu wojskowym pokryte będą z budżetu Ministerstwa Opieki Społecznej, wyjąwszy przypadki, przewidziane w art. 45 w ust. 1 i 2.

Koszty przytrzymania w areszcie poborowego, podejrzanego o zamiar uchylenia się od stawania do poboru, oraz wszelkie koszty, związane z dostawieniem poborowego, uchylającego się od stawania do poboru, do miejsca urzędowania właściwej komisji poborowej celem przedstawienia go do poboru, ponosi poborowy.

W razie nieściągalności, pokrywa je gmina miejsca zamieszkania, a w razie niemożności ustalenia miejsca zamieszkania—Skarb Państwa z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Rozdział IX.

O służbie ochotniczej.

Art. 70.

Do czynnej służby wojskowej może być w charakterze ochotnika przyjęty każdy, o ile:

1) jest obywatelem polskim,

2) ma ukończone 17 lat, a nie osiągnął jeszcze wieku poborowego (art. 6),

3) jest fizycznie zdolny do czynnej służby wojskowej,

4) przedstawił urzędowe poświadczenie nienagannego prowadzenia się,

5) jeżeli jest niepełnoletni, przedłożył pozwolenie ojca, względnie prawnego opiekuna na wstępienie do wojska.

Warunki zaciągu ochotniczego w czasie wojny ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Ochotnikom przysługuje prawo wyboru broni na warunkach, które określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 71.

Zgłoszenia ochotników przyjmują P. K. U. stosownie do wydanych w tej mierze przez Ministra Spraw Wojskowych przepisów. Przepisy te określą również szczegółowe warunki odbycia ochotniczej czynnej służby wojskowej, tudzież stosunek ochotnika do powszechnego obowiązku wojskowego z uwagi na odbyty okres służby ochotniczej.

Ochotnicy zobowiązują się do odbycia czynnej służby wojskowej przez okres czasu, ustalony dla danego rodzaju broni przez Ministra Spraw Wojskowych, a w razie wojny — aż do demobilizacji. Gdyby demobilizacja została przeprowadzona przed ukończeniem przez ochotnika okresu służby, ustalonego dla rodzaju broni, w którym służy, musi ochotnik odsłużyć czas, brakujący do tego okresu.

Ochotnikom czasu wojny może Minister Spraw Wojskowych odroczyć uzupełnienie okresu służby czynnej, ustalonego dla rodzaju broni, w którym służą, przyczem czas służby ochotniczej zalicza się na poczet obowiązkowej służby czynnej na zasadach, które ustali Minister Spraw Wojskowych.

Postanowienia art. 51 i 74 niniejszej ustawy mają zastosowanie do ochotników.

Art. 72.

Cudzoziemcy mogą być przyjęci do służby wojskowej wyłącznie jako ochotnicy i tylko za pozwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Przez fakt służby wojskowej cudzoziemcy ci nie stają się obywatelami Państwa Polskiego.

Rozdział X.

O kontyngensie.

Art. 73.

Corocznego poboru rekruta dokonywają powołane władze wyłącznie na podstawie uzyskanego w drodze ustawodawczej zezwolenia.

Stan liczebny wojska w czasie pokoju określa odrębna ustawa.

Art. 74.

Celem zapewnienia wyszkolenia wojskowego w ramach stanu liczebnego wojska wszystkim poborowym, zdolnym do czynnej służby wojskowej (art. 39 kat. A) Minister Spraw Wojskowych może skrócić czas trwania służby wojskowej, ustalony w art. 4 pkt. 1, lub też udzielać urlopu pewnej części szeregowych, ażeby

w ich miejsce powołać poborowych, podlegających wcieleniu do szeregów.

Art. 75.

Poborowi, którzy nie mogli być powołani do czynnej służby wojskowej w ramach stanu liczebnego wojska i czasu trwania czynnej służby wojskowej, ustalonego dla poszczególnych rodzajów wojska przez Ministra Spraw Wojskowych, na zasadzie art. 74, mają być zaliczeni do ponadkontyngentowych.

Powołanie takich poborowych do czynnej służby wojskowej może nastąpić do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat.

Zaliczenie ponadkontyngentowych do rezerwy zarządza Minister Spraw Wojskowych bez względu na to, czy i jak długo odbywali czynną służbę wojskową.

Rozdział XI.

Czynna służba wojskowa, służba w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

A. Czynna służba wojskowa.

Art. 76.

Poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej, o ile nie uzyskali odroczenia, jako też wszyscy obowiązani do odbycia czynnej służby wojskowej oraz ochotnicy mają się zgłosić do odbycia tej służby na wezwanie powiatowych komend uzupełnień.

Termin i sposób wcielenia do szeregu osób, wymienionych w ust. 1, tudzież osób, których dotyczą postanowienia ust. 3 art. 62 i ust. 2 art. 75 ustala Minister Spraw Wojskowych.

Poborowi, których prośby o odroczenie nie zostały do terminu wcielenia prawomocnie rozstrzygnięte, podlegają powołaniu do czynnej służby wojskowej narówni ze wszystkimi innymi poborowymi i w tym samym terminie.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych zmienić ustalony poprzednio termin wcielenia do czynnej służby wojskowej.

Art. 77.

Okres obowiązkowej służby czynnej liczy się dla wcielonych w terminie, ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych, od pierwszego dnia tego okresu, w ciągu którego ma nastąpić wcielenie, a dla wcielonych po tym okresie — od dnia wcielenia.

Zwolnienie z czynnej służby i przeniesienie do rezerwy następuje po upływie okresu czasu czynnej służby wojskowej, przewidzianego w art. 4 pkt. 1 a), b), c). w art. 51 względnie w art. 62, licząc od dnia, określonego w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Przepis niniejszy nie dotyczy osób, skazanych przed wcieleniem do szeregów, względnie w czasie odbywania czynnej służby wojskowej prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności ponad 3 tygodnie, a które po odbyciu kary podlegają czynnej służbie wojskowej na ogólnych zasadach (art. 36), jak również nie narusza postanowień uprawniających Ministra Spraw Wojskowych do przenoszenia szeregowych niewyszkolonych do rezerwy (art. 75).

Sposób postępowania w wypadkach, gdy w terminie, oznaczonym jako termin wcielenia, poborowy okaże się chwilowo niezdolny do czynnej służby wojskowej, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

B. Służba w rezerwie.

Art. 78.

Do służby w rezerwie obowiązani są ci, którzy zaliczeni zostali do tej kategorji służby wojskowej.

Art. 79.

Szeregowi rezerwy obowiązani są do odbycia w czasie służby w rezerwie 14 tygodni ćwiczeń wojskowych, przyczem czas trwania jednego ćwiczenia nie może być dłuższy, niż 6 tygodni.

W wypadkach, gdy interes wojska tego wymaga, może Minister Spraw Wojskowych na podstawie uchwały Rady Ministrów powoływać ich na dodatkowe ćwiczenia wojskowe, których czas trwania ustala każdorazowo uchwała Rady Ministrów.

Oficerowie rezerwy, zarówno mianowani w rezerwie, jak i przeniesieni z korpusu oficerów zawodowych do rezerwy, są obowiązani do odbywania ćwiczeń wojskowych do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 40 lat życia.

Oficerowie rezerwy, mianowani w rezerwie, obowiązani są odbyć 36 tygodni ćwiczeń, przyczem czas trwania jednego ćwiczenia nie może być dłuższy, niż 8 tygodni.

Odbywanie ćwiczeń przez oficerów rezerwy, przeniesionych do rezerwy z korpusu oficerów zawodowych, ureguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Podchorążym rezerwy, względnie rezerwistom podchorążym (plutonowy, kapral i t. p.), którzy odbywając ćwiczenia dla szeregowych rezerwy, zostaną zakwalifikowani do awansu na podporuczników rezerwy, przedłuża się automatycznie czas ćwiczeń do okresu, jaki jest ustalony dla oficerów rezerwy.

Od końca tego roku kalendarzowego, w którym oficerowie rezerwy, zarówno mianowani w rezerwie, jak i przeniesieni z korpusu oficerów zawodowych, ukończyli 40 rok życia, do końca tego roku kalendarzowego, w którym ci oficerowie kończą 50 rok życia, mogą oni być powołani przez Ministra Spraw Wojskowych na podstawie uchwały Rady Ministrów na dodatkowe ćwiczenia i kursy, których czas trwania ustala każdorazowo uchwala Rada Ministrów.

Terminy powołania oficerów i szeregowych rezerwy na zwyczajne i dodatkowe ćwiczenia ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 80.

Szeregowych rezerwy, zaliczonych do rezerwy bez odbycia służby czynnej (art. 75), Minister Spraw Wojskowych może powołać do odbycia tej służby w okresie czasu, ustalonym w art. 75.

Art. 81.

Minister Spraw Wojskowych ma prawo, ze względu na stan wyszkolenia rezerwistów, skrócić ustalone w art. 79 okresy ćwiczeń wojskowych lub też zwolnić od nich pewną kategorję oficerów i szeregowych rezerwy.

Sposób odbycia ćwiczeń wojskowych przez te osoby, które zostały do szeregów wcielone po wyjściu z wieku poborowego, jednak przed ukończeniem 38 lat życia, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 82.

Powołani do ćwiczeń nie zaliczają się do stanu liczebnego wojska.

Art. 83.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych powołać rezerwistów do służby wojskowej.

O ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych także w czasie pokojowym zarządzić powołanie rezerwistów, lub pewnych ich kategoryj—do służby wojskowej.

C. Służba w pospolitem ruszeniu.

Art. 84.

Do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu obowiązani są:

1) rezerwiści po wyjściu z rezerwy;

2) poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do służby tylko w pospolitem ruszeniu;

3) ci, którzy w myśl postanowień niniejszej ustawy do pospolitego ruszenia zostaną zaliczeni.

Czas trwania służby w pospolitem ruszeniu rozciąga się dla oficerów pospolitego ruszenia do 31 grudnia tego roku, w którym kończą 60 lat życia.

Art. 85.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji Minister Spraw Wojskowych może powołać zaliczonych do służby w pospolitem ruszeniu do służby wojskowej.

O ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych także w czasie pokojowym zarządzić powołanie zaliczonych do pospolitego ruszenia do służby wojskowej.

Art. 86.

W sposób, w jaki osoby, uznane za zdolne do służby w pospolitem ruszeniu bez broni, będą miały służbę tę odbyć, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych zarządzić ponowne przedstawienie tej kategorji osób przed komisję poborową.

Art. 87.

Mobilizację zarządza Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 88.

Koszty przejazdu osób, powołanych do służby wojskowej, wyszkolenia, ćwiczeń lub wogóle do spełnienia służby w formacjach wojskowych, jako też koszty odnośnych wezwań, plakatów, komunikatów prasowych i t. p. — ponosi Skarb Państwa.

Rozdział XII

Zwolnienia i wykluczenia od powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 89.

Od obowiązków, wymienionych w punkcie 2) i 3) art. 3, wolne są osoby, uznane za zupełnie niezdolne do służby wojskowej, z chwilą wydania co do nich takiego orzeczenia, oraz szeregowi i duchowni z końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia.

Od obowiązków, wymienionych w punktach 2) i 3) art. 3, wolni są oficerowie pospolitego ruszenia — z końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 60 lat życia.

Osoby, które zgodnie z obowiązującemi przepisami o obywatelstwie polskiem udowodnią fakt posiadania lub uzyskania obcej przynależności państwowej, nie podlegają od chwili stwierdzenia tego faktu żadnemu z obowiązków, wymienionych w art. 3 Do stwierdzenia faktu posiadania obcej przynależności powołane są wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Osoby, zasądzone prawomocnym wyrokiem sądowym na jedną z kar pozbawienia wolności, wymienionych w art. 9, wykluczone są od możności spełnienia obowiązków, przewidzianych w punkcie 2) art. 3, przez czas, oznaczony w art. 9 względnie w orzeczeniu władzy wojskowej, wydanem na podstawie art. 9.

Osoby, wydalone z wojska tudzież wydalone z korpusu oficerskiego na podstawie prawomocnego wyroku sądowego lub wykluczone z korpusu oficerskiego prawocnem orzeczeniem sądu honorowego, wolne są od obowiązków, wymienionych w art. 3 pkt. 2) i 3).

Osoby, które zostały zwolnione od jednego z obowiązków, określonych w art. 3, podlegają tymże obowiązkom ponownie, a w szczególności zostają zaliczone zpowrotem do rezerwy, względnie pospolitego ruszenia w stopniu poprzednio posiadanym, jeżeli ustaną okoliczności, które spowodowały ich zwolnienie od obowiązków, wymienionych w art. 3.

Art. 90.

Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego może nastąpić także w razie ubiegania się osoby, temu obowiązkowi podlegającej, o uzyskania obcego obywatelstwa.

Zwolnienia z powodu ubiegania się o obce obywatelstwo udzielane być mogą osobom, uznanym za zdolne do czynnej służby, względnie obowiązanym do służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu.

Zwolnienia z powodu ubiegania się o obce obywatelstwo mogą być udzielane ponadto osobom, które są w myśl niniejszej ustawy obowiązane do stawienia się do poboru, tudzież wszystkim osobom, które wprawdzie nie wstąpiły w wiek poborowy, ale ukończyły już 17 lat życia

Osoby, powołane do odbycia czynnej służbu wojskowej, mogą być zwolnione od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo dopiero po ukończeniu tej służby.

Prośby o zwolnienie powinny być wnoszone do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

O zwolnieniu rozstrzyga dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewódzką władzą administracji ogólnej. W razie niedojścia do porozumienia lub w razie wniesienia przez stronę, której zwolnienia odmówiono, odwołania, decyduje ostatecznie Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Odwołanie powinno być wniesione w ciągu dni 14 od dnia doręczenia orzeczenia w drodze przez właściwe dowództwo okręgu korpusu.

Okres czasu, na jaki może być orzeczone zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo, ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 91.

Uznani za niezdolnych do służby wojskowej (art. 39 kat. E), uznani za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu (art. 39 kat. C, D), zwolnieni częściowo od służby wojskowej w myśl art. 62 ust. 3 i 4, oraz zaliczeni do rezerwy w myśl art. 75 z upływem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia, płacą podatek wojskowy.

Podatek ten może być w całości lub w części przekazywany na rzecz gmin miejskich i wiejskich, a pobierany w obrębie obszarów dworskich w województwach poznańskiem i pomorskiem, oraz w górnośląskiej części województwa śląskiego na rzecz powiatowych związków komunalnych.

Wysokość i sposób poboru podatku oraz jego podziału między Państwo a gminy ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 92.

Kto uchyli się od spełnienia obowiązku, przewidzianego w art. 3 pkt. 2) niniejszej ustawy, traci prawo do zajmowania stanowiska w służbie państwowej i publicznej.

Postanowienie powyższe dotyczy również stanowisk, obsadzonych z wyboru.

Rozdział XIII.

O zawieraniu małżeństw przez osoby, obowiązane do służby wojskowej.

Art. 93.

Zawarcie małżeństwa przed wstąpieniem do służby wojskowej, lub w czasie jej trwania, nie daje prawa do odroczenia powszechnego obowiązku wojskowego ani jego skróceniu, ani też prawa do żadnych świadczeń ze Skarbu Państwa na rzecz rodziny z tytułu i w czasie trwania służby wojskowej.

Rozdział XIV.

Wyjazd zagranicę osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Art. 94.

Warunki wyjazdu zagranicę, obywateli, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a po ogłoszeniu mobilizacji tudzież w czasie wojny — Minister Spraw Wojskowych.

Rozdział XV.

O obowiązku meldunkowym i o zebraniach kontrolnych.

Art. 95.

Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, od 1 września tego roku, w którym kończą 18 lat życia, aż do chwili stawienia się do poboru, oraz poborowi (ochotnicy), od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych lub czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (art. 39 kat. A, B), jak również oficerowie

tudzież szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia — obowiązani są zawiadamiać właściwe urzędy dla spraw meldunkowych o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania w sposób, określony w rozporządzeniu wykonawczem.

Temu samemu obowiązkomi podlegają oficerowie zawodowi w stanie spoczynku do 60 roku życia włącznie, podoficerowie zawodowi w stanie spoczynku do 56 roku życia włącznie, podoficerowie i szeregowcy urlopowani w myśl art. 74 oraz urlopowani na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej, jak również osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Art. 96.

Oficerowie oraz szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia obowiązani są do osobistego zgłoszenia się na wezwanie władz wojskowych i cywilnych w sprawach wojskowych.

Art. 97.

Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo corocznego zarządzania zebrań kontrolnych rezerwistów i osób, obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu.

Sposób przeprowadzania zebrań kontrolnych oraz zakres działania organów kontrolnych określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 98.

O wybraniu oficera, podoficera i szeregowca rezerwy lub pospolitego ruszenia na posła lub senatora Rzeczypospolitej, jako też o przyjęciu, zrzeczeniu się lub wygaśnięciu mandatu zawiadamia biuro sejmu lub senatu właściwą powiatową komendę uzupełnień.

Rozdział XVI.

Postanowienia karne.

Art. 99.

Kto:

1) nie zgłasza się do rejestru poborowych;

2) nie stawia się przed komisją poborową lub rozpoznawczą, albo przed inną władzą, powołaną do stwierdzania zdolności do służby wojskowej;

3) wyjeżdża zagranicę, naruszając przepisy, wydane w tym względzie przez Ministra Spraw Wojskowych;

4) przeciwdziała należytemu ułożeniu wykazów, rejestrów i list poborowych,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 100.

Kto:

1) nie zgłasza się na wezwanie władz administracyjnych i samorządowych w sprawach wojskowych;

2) wbrew obowiązkowi, wynikającemu z art. 95, nie melduje o każdej zmianie miejsca zamieszkania:

3) odmawia przyjęcia karty powołania, karty mobilizacyjnej lub innego dokumentu wojskowego, stwierdzającego stosunek jego do służby wojskowej;

4) pozbywa, niszczy, daje w zastaw, przyjmuje w zastaw albo daje lub przyjmuje pod jakiemikolwiek warunkami, utrudniającemi natychmiastowy zwrot, dokumenty, wyszczególnione w pkt. 3;

5) nie posiada z własnej winy karty mobilizacyjnej lub innego dokumentu wojskowego, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej,

podlega karze aresztu do 2 miesięcy i grzywnie do 2.000 złotych, albo jednej z tych kar.

Art. 101.

Kto wbrew obowiązkowi, ciążącemu na nim z mocy art. 59, nie zawiadomi w ciągu 8 dni powiatowej władzy administracji ogólnej o opuszczeniu przez ucznia szkoły lub zakładu,

podlega karze aresztu do 1 miesiąca i grzywny do 1.000 złotych, albo jednej z tych kar.

Art. 102.

Kto nie spełnia lub spełnia nienależycie jeden z obowiązków, określonych w art. 17 ust. 5, 23, 32 i 58 ust. 2,

podlega karze aresztu do 1 miesiąca i grzywny do 1.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 103.

§ 1. Kto nie stawia się przed komisją poborową lub rozpoznawczą, albo przed inną władzą, powołaną do stwierdzenia zdolności do służby wojskowej, w celu uchylenia się od tej służby,

podlega karze więzienia do 2 lat lub aresztu do lat 2.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca

podlega karza więzienia do lat 5.

Art. 104.

§ 1. Kto opuszcza granice Państwa Polskiego lub pozostaje zagranicą w celu uchylenia się od służby wojskowej,

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca

podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 105.

§ 1. Kto używa oszukańczych zabiegów w celu uzyskania dla siebie lub dla innej oso-

by odroczenia, skrócenia lub zwolnienia od służby wojskowej,

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca

podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 106.

§ 1. Kto powoduje lub dopuszcza, by kto inny spowodował u niego uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, czyniący go zupełnie lub częściowo niezdolnym do służby wojskowej,

podlega karze więzienia do lat 10.

§ 2. Jeśli przestępstwa tego dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3 lub dożywotnio.

Art. 107.

§ 1. Kto werbuje obywateli polskich do służby w wojsku obcem lub w obcej organizacji wojskowej,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Kto werbuje przebywających w Polsce obywateli obcych do służby w wojsku obcem lub w obcej organizacji wojskowej,

podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

§ 3. Jeśli przestępstw, określonych w §§ 1 i 2 dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, sprawca podlega karze więzienia do lat 10.

§ 4. Jeśli przestępstw określonych w §§ 1 i 2 dopuszczono się w czasie mobilizacji lub wojny, a werbowanie następuje do wojska nieprzyjacielskiego lub nieprzyjacielskiej organizacji wojskowej, sprawca

podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 10 lub dożywotnio.

Art. 108.

§ 1. Kto nakłania inną osobę lub udziela jej pomocy do popełnienia przestępstwa wojskowego,

podlega karze, przewidzianej za to przestępstwo w kodeksie karnym wojskowym.

§ 2. Zamiast kary twierdzy lub aresztu wojskowego, zagrożonej za takie przestępstwo, stosuje się w takim samym wymiarze karę aresztu.

Art. 109.

Jeśli jednego z czynów, określonych w art. 99—108, dopuszczono się zagranicą, sprawca

podlega karze niezależnie od okoliczności, czy czyn ten jest uznany za przestępstwo przez ustawę obowiązującą w miejscu popełnienia.

Art. 110.

Przez służbę wojskową należy rozumieć również służbę pomocniczą, wojskową służbę kolejową, służbę w wojsku w pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach wojskowych wojskową służbę drogową i wojskową służbę żeglugi śródlądowej.

Art. 111.

Przez uchylenie się od służby wojskowej należy rozumieć czyn, zmierzający bądź do stałego uchylenia się od tej służby, bądź do uchylenia się od spełnienia tego obowiązku w czasie i w sposób, ustawą przewidziany.

Art. 112.

W razie skazania na karę więzienia za przestępstwa, przewidziane w art. 103 — 108, sąd orzeka utratę praw publicznych i utratę obywatelskich praw honorowych, a jeżeli zachodzi nadużycie zawodu lub niezdolność do wykonywania zawodu, określone w art. 48 § 1 pkt. a) lub b) kodeksu karnego z 1932 r., nadto utratę prawa wykonywania zawodu.

Art. 113.

Osoba, skazana prawomocnie za jedno z przestępstw, określonych w art. 103 — 108, nie może korzystać z ulg, przewidzianych w art 59 niniejszej ustawy, ani też odbywać skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51 niniejszej ustawy).

Art. 114.

§ 1. Przedawnienie ścigania i wyrokowania w sprawach o wykroczenia, przewidziane w art. 99 pkt. 1 i 2 oraz art. 100 pkt 1 i 2, biegnie od chwili zgłoszenia się przed właściwą władzą lub od chwili, w której sprawca ukończył 50 lat życia.

§ 2. Przedawnienie ścigania i wyrokowania w sprawach o wykroczenia, przewidziane w art. 99 pkt. 3, biegnie od chwili powrotu sprawcy z zagranicy.

Art. 115.

§ 1. Sprawy o wykroczenia, przewidziane w art. 99—102, należą do właściwości powiatowych władz administracji ogólnej.

§ 2. Sprawy jednak o wykroczenia, przewidziane w art. 99, 100 i 102, popełnione przez osoby, podlegające sądownictwu wojskowemu, należą do właściwości sądów wojskowych.

Rozdział XVII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 116.

Czas służby wojskowej, odbytej przed 1 listopada 1918 roku w armjach państw zaborczych, lub polskich formacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, zaliczony będzie na poczet służby wojskowej, określonej niniejsza ustawą.

Zaliczenia tego dokonają powiatowe komendy uzupełnień w sposób, ustalony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienie niniejszego artykułu nie stosuje się do osób, których stosunek do służby wojskowej ustalony już został zgodnie z postanowieniem art. 119 i 120 Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 roku (Dz. P. K. P. Nr. 13, poz. 28).

Art. 117.

Organa i urzędy, wymienione w art. 23, mają obowiązek przesyłania w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia urzędom gminnym wyciągów metrykalnych dla osób dwudziestoletnich.

Art. 118.

Obywatele polscy, którzy wykażą wiarogodnie nadanie im stopnia oficerskiego w armjach obcych lub w formacjach polskich, uznanych przez Państwo Polskie, a którzy nie zostaną uznani za oficerów Wojsk Polskich, są zwolnieni od czynnej służby wojskowej, od służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

Art. 119.

Osoby, wymienione w art. 118, mogą być w razie wojny przyjęte do służby wojskowej w charakterze ochotników szeregowców w każdym poszczególnym wypadku na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

W razie położenia przez osoby wyżej wymienione zasług w obronie kraju Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej wniosku o nadanie im stopnia oficerskiego, nie wyższego jednak od wykazanego.

Art. 120.

Przepis art. 89 ustęp przedostatni ma również zastosowanie do osób, zwolnionych ze służby prawomocnym wyrokiem sądowym.

Art. 121.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą:

1) Tymczasowa Ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 roku (Dz. P. K. P. Nr. 13, poz. 28),

2) Dekret z dnia 16 stycznia 1919 r. w sprawie niektórych zmian Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. P. P. P. Nr. 8, poz. 119),

3) Ustawa z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 104),

4) §§ 92 oraz 220 do 222 włącznie austrjackiej ustawy karnej,

5) Ustawa austriacka z dnia 28 czerwca 1890 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr. 137), dotycząca kar za nieusłuchanie rozkazu, powołującego do służby wojskowej i uwiedzenia do tego przestępstwa,

6) Postanowienia karne, zawarte w austrjackiej ustawie z dnia 5 lipca 1912 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr. 128) w przedmiocie wprowadzenia nowej ustawy wojskowej,

7) §§ 112, 140 — 143 niemieckiego k. k.

Art. 122.

Osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej (art. 38 kat. A, C, D), nie wyłączając ochotników, tudzież osoby, wymienionej w art. 74, jak również szeregowi, urlopowani na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej — uważane są za osoby stanu urlopowanych aż do chwili wcielenia ich do szeregów, zaś osoby, zwolnione od rezerwy lub obowiązane po wyjściu z rezerwy do pospolitego ruszenia — aż do dnia zgłoszenia się do służby.

Osoba stanu urlopowanych, skazana prawomocnie za jedno z przestępstw, określonych w art. 45, 46 i 47 kodeksu karnego wojskowego z 1932 r., nie może korzystać z ulg, przewidzianych w art. 59 niniejszej ustawy, ani też odbywać skróconej czynnej służby wojskowej (art. 51 niniejszej ustawy).

Art. 123.

W razie zawieszenia nad osobą, odbywającą obowiązkową służbę wojskową, aresztu śledczego za czyn popełniony przed wstąpieniem do służby wojskowej, następuje niezwłocznie przeniesienie takiej osoby do stanu urlopowanych i przekazanie jej sądownictwu cywilnemu. Powołanie do służby wojskowej następuje w tych wypadkach na zasadach, wymienionych w art. 36, po odbyciu kary, orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym.

Art. 124.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i zainteresowanymi ministrami, odnośnie zaś do postanowień karnych—Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 125.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 4 miesiące po jej ogłoszeniu i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

---

z 9 sierpnia Nr. 61 Rok 1933

Poz. 456. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 sierpnia 1933 r. w sprawie zmiany statutu oficerskich sądów honorowych.

Poz. 457. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 29 kwietnia 1933 r. wydane w porozumieniu z Mininistrem Skarbu o odprawach dla pracowników nieetatowych przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", zwolnionych ze służby.

Poz. 458. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 maja 1933 r. o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko słuchaczom szkół akademickich.

Poz. 459. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 lipca 1933 r. o podziale okręgów szkolnych na obwody szkolne.

Na podstawie art. 2 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lipca 1933 r. o organizacji obwodowych władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. 1. Okrąg Szkolny Brzeski dzieli się na obwody szkolne:

Brzeski, obejmujący powiat brzeski, z siedzibą inspektora szkolnego w Brześciu n/B.,

Drohicki, obejmujący powiat drohicki, z siedzibą inspektora szkolnego w Drohiczynie,

Koszyrski, obejmujący powiat koszyrski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kamieniu Koszyrskim,

Kobryński, obejmujący powiat kobryński, z siedzibą inspektora szkolnego w Kobryniu,

Kosowski, obejmujący powiat kosowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kosowie Poleskim,

Łuniniecki, obejmujący powiat łuniniecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Łunińcu.

Piński, obejmujący powiat piński, z siedzibą inspektora szkolnego w Pińsku,

Prużański, obejmujący powiat prużański, z siedzibą inspektora szkolnego w Prużanie,

Stoliński, obejmujący powiat stoliński z siedzibą inspektora szkolnego w Stolinie,

Białostocki, obejmujący miasto Białystok oraz powiaty białostocki i wysokomazowiecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Białymstoku,

Bielski, obejmujący powiat bielski, z siedzibą inspektora szkolnego w Bielsku Podlaskim,

Łomżyński, obejmujący powiaty łomżyński i szczuczyński, z siedzibą inspektora szkolnego w Łomży,

Ostrołęcki, obejmujący powiaty ostrołęcki i ostrowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Ostrołęce i

Sokólski, obejmujący powiat sokólski, z siedzibą inspektora szkolnego w Sokółce.

2. Okrąg Szkolny Krakowski dzieli się na obwody szkolne:

Bialski, obejmujący powiaty bialski i żywiecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Białej Małopolskiej,

Gorlicki, obejmujący powiaty gorlicki i jasielski, z siedzibą inspektora szkolnego w Gorlicach,

Krakowski miejski, obejmujący miasto Kraków, z siedzibą inspektora szkolnego w Krakowie,

Krakowski, obejmujący powiaty krakowski, chrzanowski, bocheński, z siedzibą inspektora szkolnego w Krakowie,

Mielecki, obejmujący powiaty mielecki i ropczycki, z siedzibą inspektora szkolnego w Mielcu,

Nowosądecki, obejmujący powiaty nowosądecki i limanowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Nowym Sączu,

Nowotarski, obejmujący powiat nowotarski, z siedzibą inspektora szkolnego w Nowym Targu,

Tarnowski, obejmujący powiaty tarnowski, brzeski i dąbrowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Tarnowie,

Wadowicki, obejmujący powiaty wadowicki i myślenicki, z siedzibą inspektora szkolnego w Wadowicach,

Częstochowski, obejmujący miasto Częstochowę i powiat częstochowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Częstochowie,

Buski, obejmujący powiaty stopnicki i pińczowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Busku,

Kielecki, obejmujący powiaty kielecki, jędrzejowski i włoszczowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kielcach,

Konecki, obejmujący powiaty konecki i opoczyński, z siedzibą inspektora szkolnego w Końskich,

Miechowski, obejmujący powiaty miechowski i olkuski, z siedzibą inspektora szkolnego w Miechowie,

Ostrowiecki, obejmujący powiaty opatowski, iłżecki i sandomierski, z siedzibą inspektora szkolnego w Ostrowcu,

Radomski, obejmujący miasto Radom oraz powiaty radomski i kozienicki, z siedzibą inspektora szkolnego w Radomiu i

Sosnowiecki, obejmujący miasto Sosnowiec oraz powiaty zawierciański i będziński, z siedzibą inspektora szkolnego w Sosnowcu.

3. Okrąg Szkolny Lubelski dzieli się na obwody szkolne:

Bialsko-podlaski, obejmujący powiaty bialski i radzyński, z siedzibą inspektora szkolnego w Białej Podlaskiej,

Chełmski, obejmujący powiaty chełmski i włodawski, z siedzibą inspektora szkolnego w Chełmie,

Lubelski miejski, obejmujący miasto Lublin, z siedzibą inspektora szkolnego w Lublinie,

Lubelski obejmujący powiaty lubelski, lubartowski i janowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Lublinie,

Puławski, obejmujący powiaty puławski i garwoliński, z siedzibą inspektora szkolnego w Puławach,

Siedlecki, obejmujący powiaty siedlecki i łukowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Siedlcach,

Sokołowski, obejmujący powiaty sokołowski i węgrowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Sokołowie,

Tomaszowski, obejmujący powiaty tomaszowski i hrubieszowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Tomaszowie,

Zamojski, obejmujący powiaty zamojski, biłgorajski i krasnostawski, z siedzibą inspektora szkolnego w Zamościu.

4. Okrąg Szkolny Lwowski dzieli się na obwody szkolne:

Gródecki, obejmujący powiaty gródecki, jaworowski i mościski, z siedzibą inspektora szkolnego w Gródku Jagiellońskim,

Jarosławski, obejmujący powiaty jarosławski, przeworski i łańcucki, z siedzibą inspektora szkolnego w Jarosławiu,

Krośnieński, obejmujący powiaty krośnieński i brzozowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Krośnie,

Lwowski miejski, obejmujący miasto Lwów, z siedzibą inspektora szkolnego we Lwowie,

Lwowski, obejmujący powiaty lwowski, bobrecki i żółkiewski, z siedzibą inspektora szkolnego we Lwowie,

Niżański, obejmujący powiaty niżański i tarnobrzeski, z siedzibą inspektora szkolnego w Nisku,

Przemyski, obejmujący powiaty przemyski i dobromilski, z siedzibą inspektora szkolnego w Przemyślu,

Rawski, obejmujący powiaty rawski, sokalski i lubaczowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Rawie Ruskiej,

Rzeszowski, obejmujący powiaty rzeszowski i kolbuszowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Rzeszowie,

Samborski, obejmujący powiaty samborski, rudecki i drohobycki, z siedzibą inspektora szkolnego w Samborze,

Sanocki, obejmujący powiaty sanocki i leski, z siedzibą inspektora szkolnego w Sanoku,

Turczański, obejmujący powiat turczański, z siedzibą inspektora szkolnego w Turce,

Doliński, obejmujący powiaty doliński i kałuski, z siedzibą inspektora szkolnego w Dolinie,

Kołomyjski, obejmujący powiaty kołomyjski, horodeński, śniatyński i kosowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kołomyi,

Nadwórniański, obejmujący powiat nadwórniański, z siedzibą inspektora szkolnego w Nadwórnej,

Stanisławowski, obejmujący powiaty stanisławowski, rohatyński i tłumacki, z siedzibą inspektora szkolnego w Stanisławowie,

Stryjski, obejmujący powiaty stryjski i żydaczowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Stryju,

Brzeżański, obejmujący powiaty brzeżański i podhajecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Brzeżanach,

Czortkowski, obejmujący powiaty czortkowski, borszczowski, zaleszczycki i buczacki, z siedzibą inspektora szkolnego w Czortkowie,

Kamionecki, obejmujący powiaty kamionecki i radziechowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kamionce Strumiłowej,

Tarnopolski, obejmujący powiaty tarnopolski, skałacki i zbaraski, z siedzibą inspektora szkolnego w Tarnopolu,

Trembowelski, obejmujący powiaty trembowelski i kopyczyniecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Trembowli,

Złoczowski, obejmujący powiaty złoczowski, brodzki i zborowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Złoczowie.

5. Okrąg Szkolny Poznański dzieli się na obwody szkolne.

Bydgoski, obejmujący miasto Bydgoszcz oraz powiaty bydgoski, szubiński i wyrzyski, z siedzibą inspektora szkolnego w Bydgoszczy,

Chodzieski, obejmujący powiaty chodzieski i wągrowiecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Chodzieży,

Inowrocławski, obejmujący miasto Inowrocław oraz powiaty inowrocławski, mogileński i żniński, z siedzibą inspektora szkolnego w Inowrocławiu,

Leszczyński, obejmujący powiaty leszczyński, kościański, gostyński i rawicki, z siedzibą inspektora szkolnego w Lesznie,

Nowotomyski, obejmujący powiaty nowotomyski, wolsztyński i międzychodzki, z siedzibą inspektora szkolnego w Nowym Tomyślu,

Obornicki, obejmujący powiaty obornicki, szamotulski i czarnkowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Obornikach,

Ostrzeszowski, obejmujący powiaty ostrowski, kępiński i krotoszyński, z siedzibą inspektora szkolnego w Ostrzeszowie,

Poznański miejski, obejmujący miasto Poznań, z siedzibą inspektora szkolnego w Poznaniu,

Poznański, obejmujący powiaty poznański, średzki i śremski, z siedzibą inspektora szkolnego w Poznaniu,

Wrzesiński, obejmujący miasto Gniezno oraz powiaty gnieźniański, wrzesiński i jarociński, z siedzibą inspektora szkolnego we Wrześni,

Chojnicki, obejmujący powiaty chojnicki, tucholski i sępoleński, z siedzibą inspektora szkolnego w Chojnicach,

Grudziądzki, obejmujący miasto Grudziądz oraz powiaty grudziądzki i świecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Grudziądzu,

Kościerski, obejmujący powiaty kościerski i kartuski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kościerzynie,

Nowomiejski, obejmujący powiaty brodnicki, lubawski i działdowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Nowem Mieście,

Tczewski, obejmujący powiaty tczewski i starogardzki, z siedzibą inspektora szkolnego w Tczewie,

Toruński, obejmujący miasto Toruń oraz powiaty toruński, chełmiński i wąbrzeski, z siedzibą inspektora szkolnego w Toruniu i

Wejherowski, obejmujący powiat morski i miasto Gdynię, z siedzibą inspektora szkolnego w Wejherowie.

6. Okrąg Szkolny Warszawski dzieli się na obwody szkolne:

Ciechanowski, obejmujący powiaty ciechanowski, mławski i przesnyski, z siedzibą inspektora szkolnego w Ciechanowie,

Łowicki, obejmujący powiaty łowicki, kutnowski i sochaczewski, z siedzibą inspektora szkolnego w Łowiczu,

Płocki, obejmujący powiaty płocki i gostyniński, z siedzibą inspektora szkolnego w Płocku,

Pułtuski, obejmujący powiaty pułtuski i makowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Pułtusku,

Sierpecki, obejmujący powiaty sierpecki, rypiński i płoński, z siedzibą inspektora szkolnego w Sierpcu,

Skierniewicki, obejmujący powiaty skierniewicki i rawski, z siedzibą inspektora szkolnego w Skierniewicach,

Warszawski miejski, obejmujący miasto Warszawę, z siedzibą inspektora szkolnego w Warszawie,

Warszawski, obejmujący powiaty warszawski, radzymiński, miński, grójecki i błoński, z siedzibą inspektora szkolnego w Warszawie,

Włocławski, obejmujący powiaty włocławski, nieszawski i lipnowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Lipnie,

Kaliski, obejmujący powiaty kaliski i turecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Kaliszu,

Koniński, obejmujący powiaty koniński i kolski, z siedzibą inspektora szkolnego w Koninie,

Łódzki miejski, obejmujący miasto Łódź, z siedzibą inspektora szkolnego w Łodzi,

Łódzki, obejmujący powiaty łódzki, łęczycki i brzeziński, z siedzibą inspektora szkolnego w Łodzi,

Piotrkowski, obejmujący powiaty piotrkowski i radomszczański, z siedżibą inspektora szkolnego w Piotrkowie,

Wieluński, obejmujący powiat wieluński, z siedzibą inspektora szkolnego w Wieluniu i

Zduńkowolski, obeimujący powiaty łaski i sieradzki, z siedzibą inspektora szkolnego w Zduńskiej Woli.

7. Okrąg Szkolny Wileński dzieli się na obwody szkolne;

Brasławski, obejmujący powiat brasławski, z siedzibą inspektora szkolnego w Brasławiu,

Głębocki, obejmujący powiat dziśnieński, z siedzibą inspektora szkolnego w Głębokiem,

Oszmiański, obejmujący powiat oszmiański, z siedzibą inspektora szkolnego w Oszmianie,

Postawski, obejmujący powiat postawski, z siedzibą inspektora szkolnego w Postawach,

Święciański, obejmujący powiat święciański, z siedzibą inspektora szkolnego w Święcianach,

Wilejski, obejmujący powiaty wilejski i mołodecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Wilejce,

Wileński miejski, obejmujący miasto Wilno, z siedzibą inspektora szkolnego w Wilnie,

Wileński, obejmujący powiat wileńsko trocki, z siedzibą inspektora szkolnego w Wilnie,

Baranowicki, obejmujący powiat baranowicki, z siedzibą inspektora szkolnego w Baranowiczach,

Lidzki, obejmujący powiat lidzki, z siedzibą inspektora szkolnego w Lidzie,

Nieświeski, obejmujący powiaty nieświeski i stołpecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Nieświeżu,

Nowogródzki, obejmujący powiat nowogródzki, z siedzibą inspektora szkolnego w Nowogródku,

Słonimski, obejmujący powiat słonimski, z siedzibą inspektora szkolnego w Słonimie,

Szczuczyński, obejmujący powiat szczuczyński, z siedzibą inspektora szkolnego w Szczuczynie,

Wołożyński, obejmujący powiat wołożyński, z siedzibą inspektora szkolnego w Wołożynie,

Grodzieński, obejmujący powiat grodzieński, z siedzibą inspektora szkolnego w Grodnie,

Suwalski, obejmujący powiaty suwalski i augustowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Suwałkach i

Wołkowyski, obejmujący powiat wołkowyski, z siedzibą inspektora szkolnego w Wołkowysku.

8. Okrąg Szkolny Łucki dzieli się na obwody szkolne:

Dubieński, obejmujący powiat dubieński, z siedzibą inspektora szkolnego w Dubnie,

Horochowski, obejmujący powiat horochowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Horochowie,

Kostopolski, obejmujący powiat kostopolski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kostopolu,

Kowelski, obejmujący powiat kowelski, z siedzibą inspektora szkolnego w Kowlu,

Krzemieniecki, obejmujący powiat krzemieniecki, z siedzibą inspektora szkolnego w Krzemieńcu,

Lubomelski, obejmujący powiat lubomelski, z siedzibą inspektora szkolnego w Lubomli,

Łucki, obejmujący powiat łucki, z siedzibą inspektora szkolnego w Łucku,

Rówieński, obejmujący powiaty rówieński i zdołbunowski, z siedzibą inspektora szkolnego w Równem,

Sarneński, obejmujący powiat sarneński, z siedzibą inspektora szkolnego w Sarnach i

Włodzimierski, obejmujący powiat włodzimierski, z siedzibą inspektora szkolnego we Włodzimierzu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1933 r. Równocześnie tracą moc obowiązującą przepisy, wydane w zakresie unormowanym rozporządzeniem niniejszem.

Poz. 460. Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15 lipca 1933 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie obrabiarek.

z 14 sierpnia Nr. 62 Rok 1933

Poz. 461. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 sierpnia 1933 r. w sprawie zmiany przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego.

Poz. 462. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 sierpnia 1933 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustaw o sądach przemysłowych i sądach kupieckich, obowiązujących na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego.

Poz. 463. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 sierpnia 1933 r. w sprawie zniesienia sądu okręgowego w Suwałkach i zmiany granic sądów okręgowych w Grodnie, Łucku i Pińsku

---

Poz. 464. Rozporządzenie Ministrów Komunikacji i spraw Wojskowych z dnia 14 marca 1933 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o premjowaniu pojazdów mechanicznych.

Na podstawie art. 1 ust. 2, art. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o premjowaniu pojazdów mechanicznych (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 784), zarządza się co następuje:

Do art. 1.

§ 1. Za nabywcę pojazdu mechanicznego należy uważać osobę, wpisaną w dowodzie rejestracyjnym, stwierdzającym dopuszczenie pojazdu do ruchu na drogach publicznych.

§ 2. Zaświadczenia, uprawniające do otrzymywania premij, mają formę, wskazaną w załączniku do niniejszego rozporządzenia (zał. Nr. 1), a wydaje je władza wojskowa, wyznaczona przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Komunikacji, jeśli uzna, że pojazd odpowiada specjalnym wymaganiom obrony Państwa.

Zaświadczenie wydaje się na okres każdego roku budżetowego.

W celu uzyskania zaświadczenia właściciel pojazdu powinien przedstawić go corocznie władzy wojskowej do oględzin.

Do art. 2.

§ 3. Premje ustala się w wysokości 60% opłat od pojazdu mechanicznego, przypadających do zapłaty na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

§ 4. Premje wypłacane będą w formie kuponów według wzoru, wskazanego w załączniku do niniejszego rozporządzenia (zał. Nr. 2).

§ 5. Kupony na premje wydaje nabywcy pojazdu urząd wojewódzki, w którym pojazd mechaniczny jest zarejestrowany, po otrzymaniu zaświadczenia władzy wojskowej (§ 2).

§ 6. Kupony na premje będą przyjmowane przez władzę, uprawnioną do poboru opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego, na pokrycie 60% opłat od pojazdu mechanicznego, przypadających do zapłaty za okres czasu, oznaczony na kuponie, po uiszczeniu 40% należnej opłaty za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności.

Kupon na premję ważny jest przez przeciąg 30 dni od daty wystawienia i może być wydany tylko raz jeden.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1933 r. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów Robót Publicznych i Skarbu z dnia 17 marca 1931 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu, w sprawie wykonania art. 7 ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 213) *).

Poz. 465. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 czerwca 1933 r. o organizacji i zakresie działania kontroli skarbowej.

Poz. 466. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 lipca 1933 r. w sprawie uchylenia przepisów o zwrocie opłat szkolnych za dzieci pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego", „Państwowego Monopolu Spirytusowego" i „Polskiego Monopolu Solnego".

Poz. 467. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 lipca 1933 r. o podniesieniu gminy Borysław w powiecie drohobyckim, województwie lwowskiem do rzędu miast, objętych ustawą z dnia 13 marca 1889 r.

Poz. 468. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 1933 r. o utworzeniu w Suwałkach wydziału zamiejscowego sądu okręgowego w Grodnie.

Poz. 469. Oświadczenie Rządowe z dnia 15 lipca 1933 r. w sprawie rozciągnięcia na Kolonje i Protektoraty brytyjskie oraz na terytorja pozostające pod mandatem brytyjskim konwen-

---

*) Załączników nie przedrukowano.

cji między Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej a Jego Królewską Mością odnośnie do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanji i Północnej Irlandji w przedmiocie postępowania w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Warszawie dnia 26 sierpnia 1931 r.

II.

Przedruki z Monitora Polskiego.

z 1 sierpnia Nr. 174 Rok 1933

z 2 sierpnia Nr. 175 Rok 1933

z 3 sierpnia Nr. 176 Rok 1933

z 4 sierpnia Nr. 177 Rok 1933

Poz. 213. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 lipca 1933 r. o przymusowem wywłaszczeniu gruntów na rzecz Skarbu Państwa pod budowę kolei Kraków — Miechów.

z 5 sierpnia Nr. 178 Rok 1933

Poz. 214. Uchwała Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 1933 r. w sprawie przyznania dodatkowego kredytu w budżecie Ministerstwa Skarbu na koszty wymiaru i poboru podatków od nieruchomości, lokali i placów budowlanych.

z 7 sierpnia Nr. 179 Rok 1933

Poz. 215. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 sierpnia 1933 r. w sprawie wywłaszczenia gruntów w Brześciu n/Bugiem na rzecz Skarbu Państwa pod rozbudowę koszar 35 pułku piechoty.

z 8 sierpnia Nr. 180 Rok 1933

z 9 sierpnia Nr. 181 Rok 1933

z 10 sierpnia Nr. 182 Rok 1933

z 11 sierpnia Nr. 183 Rok 1933

Poz 216. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 sierpnia 1933 r. o przymusowem wywlaszczeniu gruntu na rzecz Skarbu Państwa pod budowę mostu na rzecze Zielkówce w Łowiczu.

Poz. 217. Obwieszczenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Komunikacji z dnia 1 sierpnia 1933 r. w sprawie wylosowanych do umorzenia obligacji Serji I 10% pożyczki kolejowej.

z 12 sierpnia Nr. 184 Rok 1933

Poz. 218. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 28 lipca 1933 r. o nadaniu statutu izbie rolniczej z siedzibą w Krakowie.

z 14 sierpnia Nr. 185 Rok 1933

Poz. 219. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 sierpnia 1933 r. o przymusowem wywłaszczeniu gruntów na rzecz Skarbu Państwa pod budowę bocznicy kolejowej do koszar wojskowych we Włodzimierzu.

VI.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

179.

Okólnik Nr. 71

z dnia 1 sierpnia 1933 r.

(Nr. GB. 14-6/2) o zaliczkach na uposażenie.

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu m. st. Warszawy i Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach.

Pan Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu okólnikiem z dnia 21 lipca 1933 r. Nr. 35 na zasadzie art. 15 ustawy z 9 X. 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) w brzmieniu, ustalonem w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z 22. III. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 370) oraz na zasadzie art. 6 § 1 ustawy z 5 XII.1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) zarządził co następuje:

I) Bezprocentowe zaliczki na uposażenie mogą być udzielane zgodnie z wyżej powołanemi przepisami funkcjonarjuszom państwowym, wyszczególnionym w art. 1 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r., sędziom i prokuratorom, oficerom zawodowym i tym oficerom rezerwy, zatrzymanym w czynnej służbie, którzy zostali zakwalifikowani na oficerów zawodowych oraz szeregowym zawodowym.

Z pośród osób wyżej wymienionych wyłącza się od prawa do zaliczki te osoby, które: a) pozostają w stanie nieczynnym wzgl. w stanie rozporządzalności, b) są zawieszone w pel-

nieniu służby, c) pozostają na urlopie bezpłatnym oraz d) którym wypowiedziano stosunek służbowy.

W drodze wyjątku od postanowień, zawartych w pkt. c) ustępu poprzedniego, mogą być udzielane bezprocentowe zaliczki na uposażenia osobom, pozostającym na bezpłatnym urlopie, udzielonym dla uzupełnienia studjów. W tym wypadku potrącenie rat udzielonej zaliczki z uposażenia rozpoczyna się od 1-go dnia miesiąca następującego po ukończeniu urlopu.

II) Zaliczki mogą być udzielane: a) na cele konsumpcyjne, jak np.: na kupno ubrania, obuwia, opału na zimę, b) na wydatki niezwiązane z potrzebami życia codziennego, jak np. na pokrycie wydatków spowodowanych chorobą proszącego, chorobą lub śmiercią członków jego rodziny w rozumieniu prawa cywilnego, na spłatę długów, powstałych bez winy proszącego, na kupno niezbędnych ruchomości, na koszty odbycia podróży naukowych, ogłoszenia pracy naukowej, c) na koszty budowy własnego mieszkania.

Prawo do otrzymania zaliczki na koszty budowy własnego mieszkania przysługuje osobom, wymienionym w p. 1, jeżeli: 1) nie mają odpowiedniego do swego stanu rodzinnego mieszkania, wynajętego bezpośrednio od właściciela w domu, podlegającym ochronie lokatorów i 2) jeżeli same lub do spółki z małżonkiem, rodzicami lub rodzeństwem, o ile z osobami temi prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, rozpoczęły już budowę mieszkania na własność, albo też są członkami spółdzielni mieszkaniowej, która buduje dla nich mieszkania w domu spółdzielczym. Z pośród wymienionych osób należy uwzględniać przedewszystkiem osoby, znajdujące się w wyjątkowo niekorzystnem położeniu mieszkaniowem (np. osoby mieszkające poza granicami miejscowości, w której pełnią służbę i t. p.). Na budowę jednego i tego samego mieszkania może być udzielona zaliczka tylko raz jeden.

III) Osoba, ubiegająca się o zaliczkę winna szczegółowo uzasadnić jej potrzebę i wysokość. Sprawa przyznania zaliczki i jej wysokości zależna jest od uznania władzy, uprawnionej do udzielania zaliczek.

Udzielenie nowej zaliczki przed spłatą poprzedniej, jest dopuszczalne jedynie pod warunkiem równoczesnego potrącenia reszty rat poprzedniej zaliczki.

IV) Zaliczki na uposażenie przyznaje się w złotych również i dla personelu przebywającego zagranicą. Wysokość zaliczek nie może przekraczać: a) na cele konsumpcyjne — 2-miesięcznego uposażenia, b) na wydatki niezwiązane z potrzebami życia codziennego — 3-miesiecznego uposażenia, c) na budowę własnego mieszkania — 6-miesięcznego uposażenia.

Zaliczka w wysokości przekraczającej 3-miesięczne uposażenie może być udzielona prowizorycznym funkcjonarjuszom państwowym jak również etatowym, którzy jeszcze nie nabyli praw emerytalnych tylko wtedy, jeżeli zostanie zabezpieczona albo hipotecznie, albo przez zobowiązanie dwu wypłacalnych ręczycieli.

Za podstawę obliczenia zaliczki przyjmuje się uposażenie, przysługujące na zasadzie art. 3, 4, 37 ust. 1, 47 ust. 1, 48 ust. 2, 49 ust. 2, 54 ust. 1, 62 ust. 1 i 118 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) oraz art. art. 4, 5, 8 i 25 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów i prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) przy uwzględnieniu postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. o zmianie wysokości uposażeń (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 419). Ponadto uwzględnia się przy obliczaniu zaliczki dodatek mieszkaniowy.

V) Zwrot zaliczki, udzielonej do wysokości 1-miesięcznego uposażenia następuje w nie więcej jak 12, zaliczki udzielonej w wysokości 2-miesięcznego uposażenia w nie więcej niż 18, zaliczki udzielonej do wysokości 3-miesięcznego uposażenia w nie więcej niż 30, wreszcie zwrot zaliczki, udzielonej w wymiarze wyższym, niż 3-miesięczne uposażenie w nie więcej, niż 36 bezpośrednio po sobie następujących ratach miesięcznych.

Raty zaliczki potrąca się z uposażenia, począwszy od 1-go dnia miesiąca następującego po przyznaniu zaliczki.

VI) Przyznawanie zaliczek osobom pełniącym służbę we władzach i urzędach niższych instancyj służy władzom podległym bezpośrednio władzy naczelnej, z wyjątkiem kierowników tych władz, którym przyznaje zaliczki władza naczelna.

Przyznawanie zaliczek budowlanych, przekraczających 3-miesięczne uposażenie należy do władzy naczelnej.

VII) W wypadkach rozwiązania stosunku służbowego bez uposażenia emerytalnego należy zaległe raty zaliczkowe potrącić w całości względnie wyegzekwować od ręczycieli.

VIII) W razie śmierci przed spłatą zaliczki, dług z powyższego tytułu obciąża spadkobierców do wysokości odziedziczonego majątku zgodnie z przepisami obowiązujących ustaw cywilnych.

IX) W sprawie umorzenia nieściągalnych rat zaliczek na uposażenie obowiązują postanowienia okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 4 lipca 1930 r. L. D. III. 205/1/30 w sprawie zasad umarzania niektórych wierzytelności Skarbu Państwa (okólnik Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 129 z 16.VII.1930 r.—Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1655).

X) Kontrola regularnych spłat zaliczek należy do obowiązków władz asygnujących uposażenie służbowe.

Powyższe zarządzenie podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i stosowania, uchylając równocześnie poprzedni okólnik swój w sprawie zaliczek na uposażenie z dnia 12 maja 1931 r. Nr. 81.

Wnioski w sprawach zaliczek, których udzielenie uzależnione będzie od decyzji Ministerstwa, należy kierować do Ministerstwa łącznie z podaniami petentów i odpowiedniemi dowodami. Poza tem wnioski winny zawierać wszystkie dane jakie w myśl podanego zarządzenia potrzebne są do merytorycznego rozpatrzenia danej sprawy.

180.

Okólnik Nr. 72

z dnia 5 sierpnia 1933 r.

(SS. 19-a/5/3) o nadzorze władz administracji ogólnej nad czynnościami przełożonych gmin.

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego).

Z dniem 13.VII.1933 r. wchodzi w życie art. 68 ustawy z dn. 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) a z nim i postanowienia art. 110, dotyczące bezpośredniego nadzoru ze strony władz administracji ogólnej nad czynnościami przełożonych gmin z zakresu administracji rządowej tak działów zespolonych jak i działów *niezespolonych.*

I) Ustęp (1) art. 68 u. s.

W myśl postanowienia ustępu 1 art. 68 ten bezpośredni nadzór zarówno w stosunku do gmin wiejskich jak i *miast* i to *wydzielonych* jak i niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych—sprawują właściwi starostowie. Nadzór ten odnosi się zgodnie z art. 110 i 48 omawianej ustawy do spraw z zakresu poruczonego oraz do spraw, wchodzących w zakres policji miejscowej.

W związku z tem zachodzi potrzeba ustalenia pojęcia zakresu *poruczonego.*

Z uwagi jednak na wielką trudność zdefinjowania tego pojęcia, gdyż zarówno teorja jak i praktyka nie podaje ścisłych w tym względzie określeń, Ministerstwo podaje szereg wskazówek, które mogą stanowić podstawę do rozróżnienia spraw należących do zakresu poruczonego gminy.

a) Poza sferą zakresu poruczonego leżą te wszystkie sprawy, które j. np. w myśl art. 11 dekretu z dn. 4.II.1919 r. o samorządzie miejskim są wymienione jako należące do „własnego" zakresu działania, o ile późniejsze ustawy nie wprowadziły w tym względzie jakichkolwiek zmian. Sam fakt, że pewna ustawa zalicza pewne czynności do obowiązku gminy, nie przesądza sam przez się o charakterze tych czynności jako poruczonych, wz lędnie własnych. Ustalając, czy dana czynność należy do własnego, czy poruczonego zakresu, należy przedewszystkiem stwierdzić, czy nie jest ona wyliczona w danym przypadku w jednym z 12 punktów art. 11 dekretu, czy innej ustawy, następnie z kolei, czy nie należy jej zakwalifikować do spraw, o których mówi wstęp art. 11-go dekretu, czy innej ustawy, wreszcie, czy jest to czynność, która mieści się w określeniu zawartem w art. 10 tegoż dekretu (względnie ust. 2 art. 10 ustawy samorządowej).

Zasadniczem kryterjum podziału jest zagadnienie, czy dana czynność jest sprawowana w przeważającym interesie mieszkańców gminy (określonym w art. 11 dekretu), czy w innych analogicznych przepisach dzielnicowych, czy też w interesie Państwa i jego administracji.

b) W razie wątpliwości, czy czynność należy do własnego, czy poruczonego zakresu, należy przyjąć, że należy raczej do własnego.

c) Czynnościami poruczonemi są oczywiście wszystkie te czynności, które obowiązujące ustawy i rozporządzenia określają jako „poruczone".

d) Czynności, które są lub będą poruczone prezydentowi miasta na podstawie art. 76, 78 i 90 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji władz, uważa się za czynnosci z zakresu poruczonego.

e) Czynności, które rozporządzenie o organizacji władz administracji ogólnej zaliczyło do zadań władz administracji ogólnej, a które zostały jednak z mocy ustaw przekazane następnie w całości gminom, jak np. ewidecja ludności, czynności meldunkowe—są również czynnościami poruczonemi.

f) Poruczonemi są wszelkie czynności wykonawcze i pomocnicze dla władz rządowych, których wykonywanie odbywa się—zgodnie z postanowieniami ustaw, względnie opartych na ustawach rozporządzeń, pod kierunkiem i na polecenia władz rządowych, np. egzekwowanie świadczeń.

Zgodnie z art. 48 i 46 (ust. 1) ustawy samorządowej sprawy z zakresu poruczonego przełożeni gminy (prezydent, burmistrz) mają załatwiać jednoosobowo (samodzielnie) i pod osobistą odpowiedzialnością przy pomocy innych członków zarządu i funkcjonarjuszów gminnych.

II) Ustęp (2) i (3) art. 68 u. s.

W przypadkach, gdy prezydenci miast „orzekają" (działają) w charakterze powiatowej władzy administracji ogólnej w rozumieniu § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 27.IV.1932 r. o powiatach miejskich (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 408) nadzór nad nimi wykonywa nie starosta lecz wojewoda (ust. 2 art. 68).

Natomiast w sprawach z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego prezydenci tych miast obowiązani są działać w porozumieniu z właściwymi starostami grodzkimi (ust. 3 art. 68).

Wprawdzie ustawa używa w tym przypadku (ust. 2 art. 68) wyrażenia „orzekają" zamiast np.: „działają", jednakże biorąc ten wyraz literalnie doszłoby się do tej konsekwencji, że na

terenie całego kraju prezydenci miast, sprawują funkcje starostów, podlegaliby w sprawach nie będących „orzecznictwem" starostom grodzkim i to (w myśl ust. 6 lit. c) w toku instancji. Dlatego też w drodze interpretacji logicznej należy przyjść do przekonania, że wyraz „orzekają" jest użyty w znaczeniu szerszem „działają" co potwierdza również zestawienie terminologji użytej w ust. (2) i (4) tegoż artykułu.

III) Ustęp (5) art. 68 u. s.

Dalszą konsekwencją sprawowania przez władze administracji ogólnej bezpośredniego nadzoru nad samorządem w zakresie administracji rządowej (poruczonej) są postanowienia ust. 5 art. 68, ograniczające bezpośrednią ingerencję władz rządowych działów niezespolonych w stosunku do przełożonych gmin.

Również lustracji agend samorządowych mogą władze niezespolone dokonywać tylko w porozumieniu z władzami administracji ogólnej. Ostatnie postanowienie nie dotyczy władz wojskowych w zakresie ich uprawnień.

O ile zaś władze samorządowe otrzymają zarządzenia bezpośrednio od władz niezespolonych, to winny je zwracać starostom (wzgl. wojewodom), którzy w tym przypadku nadają dalszy bieg sprawie po porozumieniu się z odnośną władzą niezespoloną.

Do czasu wydania rozporządzenia wykonawczego do art. 68 określającego m. in. pojęcie „ogólne instrukcje" należy przejściowo posługiwać się przepisami § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 2.VII.31 r. (Dz. U. P. Nr. 66, poz. 546).

Równocześnie zwracam się do Panów Ministrów działów niezespolonych z prośbą o wydanie zarządzeń, aby podległe im organa stosowały się w tym względzie ściśle do postanowień ust. 5 art. 68 ustawy.

Zanim Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innemi Ministerstwami wyda instrukcję, określającą bliżej ten stosunek — P. P. Wojewodowie wejdą w porozumienie z P. P. Naczelnikami władz niezespolonych w kierunku ustalenia pierwszych zasad postępowania w tych sprawach. Uważam, że do omówienia tych spraw nadawałyby się w szczególności zebrania perjodyczne, które w tym celu należałoby przy najbliższej sposobności wykorzystać.

181.

Okólnik Nr. 73

z dnia 5 sierpnia 1933 r.

(BZ. 17/20/6) o normach czynszów dzierżawnych.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Zgodnie z § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 1924 r. (Monitor Polski Nr. 111, poz. 319) wydzierżawianie budynków państwowych oraz lokali w budynkach państwowych następować winno w drodze przetargu publicznego, po stwierdzeniu ich zbędności dla potrzeb państwowych i na mieszkania dla funkcjonarjuszów państwowych.

W wyjątkowych wypadkach, gdy przetarg publiczny nie rokuje widoków powodzenia dla Skarbu Państwa, a także gdy reflektanci na dzierżawę oferują korzystne warunki, może mieć miejsce wydzierżawienie nieruchomości państwowej lub lokalu w budynku państwowym z wolnej ręki.

Jako podstawowe normy przy wydzierżawianiu nieruchomości z wolnej ręki przyjąć należy 5% wartości budynku i 2% wartości gruntu.

Przy zawieraniu umów dzierżawnych na okres ponad 3 lata, winno być poczynione zastrzeżenie, że czynsz po upływie trzech lat poddany zostanie rewizji.

Przy wydzierżawianiu funkcjonarjuszom państwowym ogródków, a także placów w miastach dla celów sportowych na krótki okres, jako podstawową normę czynszu przyjąć należy również 2% wartości szacunkowej gruntu z tem, że grunt wydzierżawiony na te cele winien być szacowany nie jako budowlany, lecz jako rolny w zależności od klasy lub jakości gleby.

Powyższe normy należy traktować jako najniższe dopuszczalne i należy dążyć do uzyskania możliwie najkorzystniejszych dla Skarbu Państwa warunków dzierżawnych, szczególnie przy wydzierżawianiu nieruchomości państwowych osobom prywatnym na cele handlowe względnie dochodowe.

Przy przydzielaniu ogrodów gimnazjom państwowym i seminarjom nauczycielskim do bezpośredniego użytku tych gimnazjów lub seminarjów jako park, stacja doświadczalna, ogród botaniczny i t. d. oraz przy przydzielaniu gruntów działom pracy więzień żadnych opłat pobierać nie należy.

W związku z powyższem tracą moc okólniki b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 26.IV.1930 r. Nr. X-1118/30 i z dn. 25.VIII.1931 r. Nr. X-1891/31.

182.

Okólnik Nr. 74

z dnia 8 sierpnia 1933 r.

(SB. 28/18/33/1) o nadzorze policyjno-budowlanym nad budynkami państwowemi.

Do

P. P. Wojewodów (oprócz śląskiego).

W myśl art. 385 i 386 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) do zarządów

miejskich należy wykonywanie w miastach nadzoru nad wszelkiemi budynkami zarówno nowowznoszonemi jak i istniejącemi, z wyjątkiem budynków państwowych.

Wbrew powołanemu postanowieniu jeden z urzędów wojewódzkich zatwierdził orzeczenie zarządu miejskiego, nakazujące na podstawie art. 380 tego rozporządzenia Dyrekcji Kolei Państwowej wykonanie robót w budynku, stanowiącym własność Kolei Państwowych.

Orzeczenie urzędu wojewódzkiego przez Dyrekcję Kolei Państwowych zostało zaskarżone do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który wyrokiem z dnia 14 stycznia 1933 r. L. Rej. 3471/30 uchylił wspomniane orzeczenie z powodu wadliwego postępowania, przyczem w motywach swego wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny wypowiedział się,

że aczkolwiek wedle przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. Dz. U. R. P. poz. 568 z Polskich Kolei Państwowych utworzone zostało odrębne przedsiębiorstwo państwowe, stanowiące samoistną osobę prawną (art. 1 i 7), to jednak objęty przez to przedsiębiorstwo majątek nieruchomy — oddany mu został tylko w zarząd i eksploatację, pozostając własnością Państwa;

że według art. 385 i 386 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem Dz. U. R. P. poz. 202 — zarządom miejskim nie służy prawo wykonywania nadzoru policyjno-budowlanego nad budynkami państwowemi;

wreszcie, że władze policyjno-budowlane, orzekając w omawianej sprawie, przekroczyły swój zakres działania zakreślony ustawą, a zatem naruszyły przepisy art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem Dz. U. R. P., poz. 341 z jawną dla strony skarżącej szkodą.

Podając o powyższem do wiadomości i polecając ścisłe przestrzeganie tych zasad, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych równocześnie zwraca uwagę Panów Wojewodów, że w wypadkach, gdy budynki państwowe znajdują się w stanie zagrażającym bezpieczeństwu publicznemu, lub wogóle wymagają naprawy, zarówno odnośne zarządy miejskie, jak i władze państwowe i samorządowe mogą i powinny oczywiście komunikować o swych spostrzeżeniach co do stanu budynków państwowych tym władzom, w których zarządzie budynki te znajdują się, w celu wydania przez te władze stosownych zarządzeń.

183.

Okólnik Nr. 75

z dnia 10 sierpnia 1933 r.

(Pers. 1501/23) o statystyce personelu władz, urzędów i instytucyj państwowych.

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu w Warszawie, Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego, Komendanta Głównego Policji Państwowej, Dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza, P. P. Prezesów Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu, Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach, Dyrektora Państwowych Zakładów Wodociągowych na Górnym Śląsku w Katowicach i Dyrektora Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych.

P. Prezes Rady Ministrów w okólniku Nr. 26 z dnia 4 lipca 1933 r. zwrócił uwagę na to, że dotychczasowe obliczenia, zmierzające do dokładnego ustalenia etatowego (budżetowego) i faktycznego stanu funkcjonarjuszów i pracowników państwowych wszelkich kategoryj, a zatem zarówno etatowych, jak i kontraktowych oraz płatnych dziennie (dietarjuszy) napotykają na znaczne trudności wskutek braku rozgraniczenia kredytów budżetowych na oddzielne kategorje personelu służby państwowej, na czem cierpią prace organizacyjne (reorganizacyjne), a co zatem idzie i budżetowe.

To też od przyszłego okresu budżetowego 1934/35 wprowadzony będzie do schematu budżetowego nowy podział personelu służby państwowej, ujęty w osobne paragrafy, uniemożliwiające dowolne przenoszenie kredytów.

Szczegółowe zarządzenie w tej sprawie wydało Ministerstwo Skarbu, pismem okólnem z dnia 7 sierpnia 1933 r. L. D. III. 13126/1/33, w którem ustalony został następujący podział personelu:

A. Urzędnicy:

1. Etatowi.
2. Kontraktowi.

B. Funkcjonarjusze niżsi i służba.

1. Etatowi.
2. Kontraktowi.

C. Dietarjusze (dziennie płatni) zwyczajni:

1. Pracownicy umysłowi.
2. Pracownicy fizyczni i służba.

D. Dietarjusze (dziennie płatni) nadzwyczajni.

Tacy pracownicy, jak w kategorji C, są jednak angażowani w wypadkach, nie wynikających z normalnego toku administracji, np. przy klęskach żywiołowych i t. p.

W związku z powyższem P. Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr. 36 z dnia 21 lipca 1933 r. wydał następujące zarządzenie:

I. Wykaz na 1.IX. b. r.

„Dla uporządkowania spraw personalnych jeszcze w ciągu bieżącego roku budżetowego, proszę o nadesłanie na dzień 15 września r. b. następujących danych:

Kategorja A. Urzędnicy państwowi.

Urzędnicy	Stan w/g prel. budż. 1933/34	Stan na 1.V.1933.	Stan na 1.IX.1933.	W tem w st. niecz. lub wymów. kontr.	Suma złotych płatna w miesiącach:					
					IV	V	VI	VII	VIII	IX
a) etatow.										
b) kontr.										
Razem										

Kategorja B. Funkcjonarjusze niżsi.

Funkcjonarjusze niżsi	Stan w/g prel. budż. 1933/34	Stan na 1.V.1933	Stan na 1.IX.1933	W tem w st. niecz. lub wym. kontr.	Suma złotych płatna w miesiącach:					
					IV	V	VI	VII	VIII	IX
a) etatow.										
b) kontr.										
Razem										

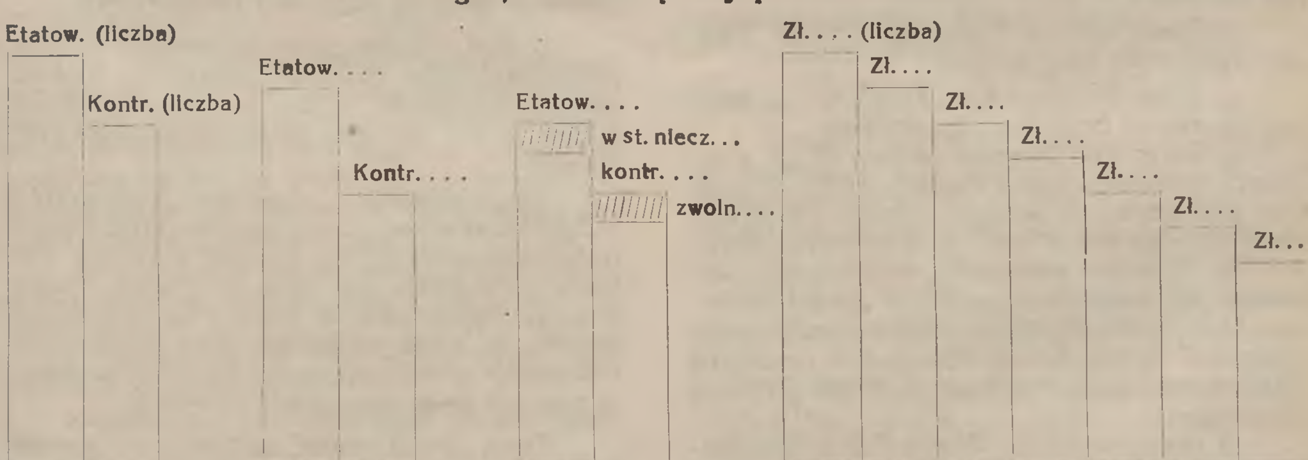
Kategorja C. Dietarjusze.

Dietarjusze	Stan w/g prel. budż. 1933/34	Stan na 1.V.1933	Stan na 1.IX.1933	W tem z wymówieniem	Suma złotych płatna w miesiącach:					
					IV	V	VI	VII	VIII	IX
a) prac. umysł.										
b) funkc niższi (prac. fizyczni)										
Razem										

Zestawienie to w formie wykresu w/g. podanego niżej wzoru winno obejmować oddzielnie: 1) — zarząd centralny ministerstwa, 2) — urzędy i władze podległe, 3) — przedsiębiorstwa, monopole, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Rolny i P. K. O. Zestawienie to nie obejmuje wojska oraz oficerów i szeregowych K. O. P.

Każdy wykaz winien być sporządzony na oddzielnym arkuszu milimetrowym wielkości 53×73 cm.

Kategorja A. Urzędnicy państwowi.

Stan w/g. prel. budż. 33/34. — Stan na 1.V.33. po redukcji — Stan na 1.IX.33. — Suma złotych w/g. prelim. budż. 33/34 i płatna w kwietniu, maju, czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu, oddzielnie dla etat. i oddzielnie dla kontraktowych.

Zestawienia B. i C, dotyczące funkcjonarjuszów niższych i dietarjuszy winny być ujęte w formie wykazów, jak wykaz A.

Objaśnienie. Wykresy, dotyczące urzędników państwowych i niższych funkcjonarjuszów etatowych (stałych i prowizorycznych) należy podać w kolorze czerwonym, wykres dotyczący pracowników kontraktowych i niższych funkcjonarjuszów kontraktowych — w kolorze zielonym. Dietarjuszy — pracowników umysłowych w kolorze żółtym, a dietarjuszy — funkcjonarjuszów niższych w kolorze bronzowym.

Wykresy, dotyczące wydatków w złotych— w kolorze pomarańczowym.

II. Wykazy miesięczne.

Poczynając od 1 października r. b. aż do końca roku budżetowego wykresy stanów liczbowych i wydatków personalnych winny być nadsyłane według następującego wzroru:

Stan liczbowy i wydatków personalnych (dla kat. A, B i C) na dzień 1 maja r. b.

Stan liczbowy i wydatków personalnych (dla kat. A, B i C) na 1-go miesiąca poprzedzającego sprawozdawczy.

Stan liczbowy i wydatków personalnych (dla kat. A, B i C) na 1-go miesiąca sprawozdawczego.

Wykres winien być sporządzany na arkuszu milimetrowym wielkości 53 × 73 cm., również oddzielnie dla 1) władz centralnych, 2) urzędów podległych i 3) przedsiębiorstw, monopoli, banków i P. K. O.

Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów Nr. 57-1/29 z dnia 22.IV.1932 r. w sprawie wykazu zmian w stanie osobowym personelu zatrudnionego w administracji państwowej — unieważnia się.

Objaśnienia:

1. Jak wynika z treści powyższego okólnika Nr. 36 Prezydjum Rady Ministrów otrzymywać ma wykazy, obejmujące liczbę funkcjonarjuszów i sumę wydatków osobowych w formie wykresów.

Wykresy w dziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych będą sporzadzane:

a) przez Ministerstwo—wykaz Nr. 1, obejmujący zarząd centralny Ministerstwa,

b) przez Ministerstwo—wykaz Nr. 2, obejmujący personel następujących władz i urzędów podległych: Głównego Urzędu Statystycznego, Komisarjatu Rządu w Warszawie, Województw (oprócz personelu województwa śląskiego, opłacanego przez Skarb Śląski), Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu, Urzędu Spraw Mniejszości na Śląsku i funkcjonarjuszów cywilnych Korpusu Ochrony Pogranicza.

c) przez Komendę Główną Policji Państwowej — wykaz Nr. 3, obejmujący cały personel, opłacany z kredytów działu 4 budżetu, przyczem osobno mają być wykazani funkcjonarjusze korpusu Policji i osobno funkcjonarjusze cywilni,

d) przez Urząd Wojewódzki we Lwowie— wykaz Nr. 4, obejmujący personel Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwidacji, opłacany ze specjalnego budżetu,

e) przez Urząd Wojewódzki śląski w Katowicach — wykaz Nr. 5, obejmujący personel państwowy, opłacany z budżetu śląskiego,

f) przez Dyrekcję Państwowych Zakładów Wodociągowych na Górnym Śląsku — wykaz Nr. 6, obejmujący personel tego przedsiębiorstwa i

g) przez Dyrekcję Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych — wykaz Nr. 7, obejmujący personel tego przedsiębiorstwa.

2. Wykazami nie będą objęci oficerowie i szeregowi Korpusu Ochrony Pogranicza.

3. Winni być objęci wykazami wszyscy funkcjonarjusze (i pracownicy), *pozostający w stałym lub czasowym stosunku służbowym* do Państwa lub do przedsiębiorstwa państwowego bez względu na to, czy pobierają wynagrodzenie z dotychczasowych kredytów osobowych, czy też rzeczowych — z wyjątkiem osób, opłacanych z kredytów nadzwyczajnych, jak np. osoby, zajęte w Głównym Urzędzie Statystycznym przy opracowywaniu powszechnego spisu ludności.

Nie podlegają uwzględnieniu w wykazach statystycznych osoby, których wynagrodzenie stanowi „wydatek zryczałtowany" w myśl przepisów tymczasowych o gospodarce ryczałtowej (Pismo okólne Ministerstwa Skarbu z dnia 27 maja 1933 r. L. D. III. 8965/1/33), podane do wiadomości P. P. Wojewodów i P. Komisarza Rządu w Warszawie pismem okólnem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 6.VI.1933 r. Nr. GB. 3/31).

Spełnianie przez funkcjonarjusza państwowego dodatkowych czynności, nie związanych ściśle z jego urzędem (stanowiskiem), również nie powinno być uwzględnione w wykazie statystycznym. Innemi słowy: funkcjonarjusza takiego, jako też wydatek na jego wynagrodzenie, uwzględnia się w wykazie tylko raz—z tytułu jego głównej czynności (stanowiska).

4. Pod pojęcia: „urzędnicy etatowi" i „funkcjonarjusze niżsi etatowi" podpadają funkcjonarjusze państwowi, objęci przepisami pragmatycznemi, zarówno stali, jak prowizoryczni i praktykanci.

Pod pojęcia: „urzędnicy kontraktowi" i „funkcjonarjusze niżsi i służba—kontraktowi" podpadają pracownicy, których stosunek służbowy do Państwa jest ujęty w umowę, ustalającą ich wynagrodzenie bądź według grup uposażenia, bądź też ryczałtowo. Pod pojęcie kontraktowych funkcjonarjuszów niższych podpadają również stale zatrudnieni robotnicy.

Przez „dietarjuszów zwyczajnych" rozumie się osoby, pozostające w stosunku służbowym umownym do Państwa, których wynagrodzenie ustalono za dzień lub godzinę pracy, choćby wynagrodzenie to było faktycznie wypłacane za

dłuższe okresy czasu, a które to osoby spełniają prace okresowe, jednakże normalnie prowadzone w danym resorcie. Okres czasu zajęcia takiego pracownika umysłowego nie może przekraczać trzech miesięcy, zaś pracownika fizycznego względnie sługi — 2 tygodni. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach, angażowanie może nastąpić na czas dłuższy, np. angażowanie stenografów na czas sesji parlamentarnej.

5. Żądane okólnikiem Nr. 36 wykazy (wykresy) są dwojakiego rodzaju: 1° wykaz na 1 września 1933 r. i 2° dalsze wykazy miesięczne (na 1 października, na 1 listopada i na 1 grudnia 1933 r.—oraz na 1 stycznia, na 1 lutego, na 1 marca i na 1 kwietnia 1934 r.).

Przed sporządzeniem każdego wykazu w formie wykresu należy potrzebne do tego dane liczbowe zgrupować w formie odpowiednich tabel statystycznych. Wzory tabel dotyczących wykazu na 1.IX.1933 r., są podane w okólniku.

Rubryka „Stan według preliminarza budżetowego 1933/34" winna być wypełniona tylko w tabeli urzędników państwowych (kategorja A) i w tabeli funkcjonarjuszów niższych (kategorja B), natomiast pozostawiono niewypełnioną w tabeli dietarjuszów (kategorja C), ponieważ liczby dietarjuszów nie były preliminowane w budżecie.

W rubryce: „W tem w stanie nieczynnym lub z wymówieniem" należy podać liczbę tych funkcjonarjuszów, którzy wprawdzie otrzymali uposażenie (wynagrodzenie) w dniu 1 września 1933 r. (lub wogóle mają prawo do uposażenia za wrzesień) i z tego powodu wykazani już zostali w rubryce poprzedniej („Stan za 1.IX 1933 r."), lecz pozostają w tym miesiącu w stanie nieczynnym lub w stanie wypowiedzenia stosunku służbowego.

Rubryki: „Suma złotych płatna w miesiącu IX (wrześniu)" nie wypełniać w tabeli dietarjuszów (kategorja C), ponieważ nie da się ona obliczyć w terminie sporządzania tabeli.

Niewypełnione rybryki należy jednak uwzględnić w wykresie, pozostawiając w nim odpowiadający danej rubryce prostokąt bez zabarwienia właściwym kolorem.

6. Tabele statystyczne, grupujące materjał potrzebny do sporządzenia wykazu (wykresu) miesięcznego (począwszy od 1 października), winny mieć układ następujący:

....	Stan na 1.V.1933.	Stan na dzień.......... (1 miesiąca poprzedzającego sprawozdawczy)	Stan na dzień.......... (1 miesiąca sprawozdawczego)	W tem w stanie nieczynnym lub z wymówieniem	Suma złotych płatna w miesiącach		
					V	.... (poprzedzającym sprawozdawczy)	.... (sprawozdawczym)
a)							
b)							
Razem							

Odpowiedni tym rubrykom układ winny mieć i wykresy.

7. Obiór skali, według której sporządza się wykres, jest dla każdego sporządzającego go urzędu — dowolny, z tem jednak zastrzeżeniem, że wszystkie figury wykresu muszą być rysowane według tej samej skali i że skala raz obrana winna być utrzymana bez zmiany w dalszych wykazach miesięcznych.

Każdy wykaz powinien być zaopatrzony w odpowiednie napisy i cyfry objaśniające: jakiego urzędu czy urzędów (instytucji) dotyczy wykaz, według jakiej skali sporządzono figury i co one oznaczają.

Objaśnienie znaczenia figur zawiera podany wyżej okólnik Nr. 36.

8. Władze i urzędy, wymienione w punkcie 1-szym pod literą b), obowiązane są dostarczyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych dotyczący ich personelu materjał statystyczny w postaci tabel, o których mowa w punkcie 5-ym, *najpóźniej do dnia 10 każdego miesiąca sprawozdawczego*, a więc tabele z dnia 1 września— do 10 września, z 1 października — do 10 października i t. d.

Władze, urzędy i instytucje, wymienione w punkcie 1 pod literami: c), d), e), f) i g), winny gotowe wykazy (wykresy) dostarczyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych *najpóźniej do dnia 14 każdego miesiąca sprawozdawczego.*

9. P. P. Wojewodowie i P. Komisarz Rządu w Warszawie grupują materjał dotyczący ich personelu z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w osobnych tabelach dla personelu płatnego z działu 2 i w osobnych — dla personelu opłacanego z działu 3 budżetu.

10. Zarządzenie niniejsze obowiązuje analogicznie również w stosunku do personelu Ministerstw, których agendy są zespolone w Województwach — z zastrzeżeniem ewentualnych

zmian lub uzupełnień, zarządzonych bezpośrednio przez te Ministerstwa.

Wykazy i materjały, odnoszące się do personelu rzeczonych Ministerstw, winny być przesyłane tymże Ministerstwom bezpośrednio.

11. Jednocześnie uchyla się okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 55 z dnia 28 kwietnia 1932 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 8, poz. 90).

VII.

Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

184.

Pismo Nr. Wojsk. B. 8/13/2

z dnia 1 sierpnia 1933 r.

o prywatnej Szkole Średniej Ogólnokształcącej Tow. Szkoły Związkowej w Warszawie — i Białoruskiej Filji Państw. Gimn. im. A. Mickiewicza w Nowogródku — odroczenie służby wojskowej.

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia:

1) Uczniom kl. VIII „Prywatnej Szkoły Średniej Ogólnokształcącej Towarzystwa Szkoły Związkowej w Warszawie" przysługuje prawo do odroczenia służby wojskowej z art. 61 p. 1) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Poprzednia nazwa tej szkoły brzmiała „II Gimnazjum Męskie Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół średnich" i była umieszczona w wykazie szkół, uprawniających uczniów jej do ubiegania się o odroczenie służby wojskowej.

2) Uczniom „Białoruskiego Gimnazjum Koedukacyjnego Komitetu Rodzicielskiego w Nowogródku rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 2 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 601) zostało przyznane prawo do korzystania z odroczenia służby wojskowej na zasadzie art. 61 p. 1) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Obecnie wspomniane Gimnazjum zostało włączone, jako Białoruska Filja do Państwowego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Nowogródku i uczniom kl. VIII Filji tej również przysługuje prawo do korzystania z odroczenia służby wojskowej z art. 61 p. 1) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

185.

Pismo Nr. Wojsk. B. 8/15/1

z dnia 2 sierpnia 1933 r.

o prywatnem 2-letniem Liceum Handlowem Męskiem im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie — odroczenie służby wojskowej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że uczniom ostatniego (drugiego) kursu Prywatnego 2-letniego Liceum Handlowego Męskiego im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie przysługuje prawo do odroczenia służby wojskowej z art. 61 pkt. 1) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

186.

Pismo Nr. BB. 6-167

z dnia 2 sierpnia 1933 r.

o inwentaryzacji objektów K. O. P. i akcji budowlanej Szefostwa Budownictwa K. O. P.

Do

P. P. Wojewodów w Białymstoku, Wilnie, Nowogródku, Brześciu n/B., Łucku, Tarnopolu.

Korpus Ochrony Pogranicza pismem z dn. 14.VI.1933 r. Nr. 845/Bud. odniósł się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, iż niektóre urzędy wojewódzkie zwracają się do pogranicznych władz K. O. P. o dostarczenie szkiców sytuacyjnych realności państwowych na których zostały pobudowane strażnice K. O. P. oraz rzutów poziomych każdego objektu, wszystko ze ścisłem oznaczeniem rozkładu pomieszczeń, z uwzględnieniem opisu inwentarza technicznego oraz podaniem sposobu użytkowania przywiązanych do budynku terenów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że tak sprawy ewidencji nieruchomości, zajmowanych przez oddziały K. O. P., jak sprawy uzyskania kredytów, czy to na cele budowy nowych objektów K. O. P., czy też przeprowadzenia remontów, wreszcie wszelkie sprawy budowlane oraz związane z administracją nieruchomości, zajmowanych przez oddziały K. O. P., załatwia Szefostwo Budownictwa K. O. P., samodzielnie od dnia 1.IV.1931 r.

187.

Pismo Nr. GL. 61a-4

z dnia 3 sierpnia 1933 r.

o przechowywaniu uchwał Komitetu Ekonomicznego Ministrów (uzupełnienie § 126 Regulaminu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych).

Do

Pana Szefa Gabinetu Ministra, P. P. Dyryktorów Departamentów I — IV, P. P. Szefów Biur: Personalnego, Wojskowego, Aprowizacyjnego i Sekretarjatu Ministra, P. P. Naczelników Wydziałów i P. P. Urzędników w Ministerstwie Spraw Wewn. oraz P. Komendanta Głównego Policji Państwowej i P. Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego.

Niniejszem zarządzam uzupełnienie § 126 Regulaminu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez dodanie do tego paragrafu nowego ustępu o następującem brzmieniu:

„Uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministrów przechowuje Sekretarjat Ministra, który w porozumieniu z właściwą komórką organizacyjną Ministerstwa udziela zainteresowanym departamentom (biurom) i wydziałom informacyj o dotyczących uchwałach Komitetu Ekonomicznego, jak również prowadzi stałą ewidencję terminów wykonania tych uchwał przez właściwą komórkę w Ministerstwie".

188.

Pismo Nr. Wojsk. B. 8/12/3

z dnia 4 sierpnia 1933 r.

w spawie odroczeń z art. 62 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym. Studentom Wydziału Geodezyjnego Politechniki.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje, że w § 255 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym wydział geodezyjny politechniki podany został pod nazwą wydziału mierniczego.

Wobec powyższego studentom wydziału geodezyjnego mogą być udzielane odroczenia służby wojskowej na ogólnych zasadach.

189.

Pismo Nr. Wojsk. B. 8/14/2

z dnia 9 sierpnia 1933 r.

o Królewskim Uniwersytecie w Perugii Włochy— odroczenie służby wojskowej.

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że Królewski Uniwersytet w Perugji (Włochy) został uznany za uczelnię wyższą, uprawniającą do odroczeń służby wojskowej z art. 61 pkt. 2) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym i wobec tego należy udzielać odroczeń służby wojskowej rzeczywistym słuchaczom tej uczelni, posiadającym inne konieczne warunki.

190.

Pismo Nr. BZ. 2/51

z dnia 11 sierpnia 1933 r.

o wydzieleniu gruntów na ogólne cele państwowe.

Do

P. P. Wojewodów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości celem ewentualnego wystąpienia do właściwych Okręgowych Urzędów Ziemskich o przekazanie terenów państwowych, potrzebnych dla celów budowlanych w granicach administracyjnych miast i ich sferach interesów mieszkaniowych, ewentualnie również w gminach wiejskich pod budowę szkół rolniczych, szpitali, sanatorjów, więzień i t. p.

MINISTERSTWO ROLNICTWA
I REFORM ROLNYCH
Nr. Agr. XIV. 5/428/33.
Warszawa, dn. 6 lipca 1933 r.

Przy wydzielaniu w drodze parcelacji (p. c art. 47 i p. d lit. B cz. 1 art. 60 ustawy z dn. 28.XII.25 r. o wykonaniu reformy rolnej) gruntów państwowych na ogólne cele państwowe—należy zasadniczo kierować się wskazówkami, ustalonemi w § 126 proj. instrukcji parcelacyjnej (Dz. U. M. R. R. Nr. 19/1927). Wyłączenia takie winny następować w myśl zgłoszonego przez urząd państwowy wniosku jednakże po uprzedniem przedstawieniu sprawy Panu Wojewodzie.—O ile okaże się kolizja zapotrzebowań na jedne i te same grunty kilku urzędów państwowych, winno nastąpić uzgodnienie tych poszczególnych zapotrzebowań. W razie niemożności uzgodnienia rozstrzygnie sprawę Wojewoda.

Jeżeli wpłyną wnioski o wydzielenie gruntów na omawiane cele o obszarach przekraczających przewidziane w projekcie instrukcji parcelacyjnej normy—to w tych wypadkach sprawa ewentualnego przydzielenia rzeczonych gruntów winna być, po uzyskaniu stanowiska Pana Wojewody, nadesłana do Ministerstwa dla powzięcia decyzji.

W wyjątkowych wypadkach mogą Urzędy Ziemskie we własnym zakresie odstępować od zasad podanych wyżej i przeznaczać większe obszary na ogólne cele państowe, a mianowicie, gdy objekty państwowe, znajdujące się w dyspozycji Urzędów Ziemskich, z uwagi na istniejące na nich zabudowania i inne urządzenia gospodarcze nie mogą być dzielone na mniejsze osady, a musi być w nich pozosta-

wiony obszar, przekraczający normy wyłączeń przewidziane dla ogólnych celów państwowych. Gospodarstwa takie mogą być sprzedane jako gospodarstwa wzorowe w myśl postanowień cz. 3 art. 60 ustawy z dn. 28.XII.25 r. o wykonaniu reformy rolnej, lub przeznaczone na ogólne cele państwowe w myśl ewentualnie zgłoszonego przez właściwy urząd państwowy wniosku; podobnie Okręgowy Urząd Ziemski może odstąpić od powyższych zasad i przeznaczyć większe obszary na ogólne cele państwowe w wypadkach, gdy sprawa dotyczy będących w dyspozycji Urzędów Ziemskich gruntów nie nadających się na cele reformy rolnej (np. nieużytki). W wypadkach gdy wpłynie odpowiedni wniosek o przeznaczenie wskazanych wyżej gruntów (grunty nienadające się na cele reformy rolnej lub stanowiące gospodarstwa wzorowe) na jakikolwiek specjalny cel państwowy, należy uzyskać stanowisko Pana Wojewody, czy nie zachodzi ewentualna potrzeba przydzielenia tych gruntów na inne cele państwowe. Jeżeli okaże się, że zgłoszone grunty, o obszarze nieprzekraczającym 60, względnie 75 ha (lit. B cz. 2 art. 60 ust. z dn. 28.XII.25 r. o wykonaniu ref. roln.), nie są potrzebne dla innych ogólnych celów państwowych, to grunty te będą mogły być przydzielone temu urzędowi państwowemu, który odnośny wniosek złożył. W przeciwnym razie winno nastąpić uzgodnienie poszczególnych zapotrzebowań, o ile wzajemnie kolidują one ze sobą. W razie niemożności uzgodnienia rozstrzygnie sprawę Wojewoda.

Jeżeli zgłoszone na ogólne cele państwowe objekty przekraczają swym obszarem 60, względnie 75 ha,—ostateczne przeznaczenie takich terenów na ogólne cele państwowe może nastąpić tylko na podstawie decyzji Ministerstwa.

(—) M. Kiedrzyński
w z. Kierownika Departamentu.

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Trębacka 11.